

PODNIKANIE NA SLOVENSKU

Európsky fond regionálneho rozvoja
www.skhu.eu

Budujeme partnerstvo

PODNIKANIE NA SLOVENSKU

Príručka

Táto publikácia bola spracovaná a vydaná v rámci projektu Interreg V-A Slovakia Hungary Cross Border Cooperation Programme SKHU/1601/4.1/104 CORD – Crossing Bridges with the Help of Ambassadors.

Zodpovedný vydavateľ: Regionálne poradenské a informačné centrum, Komárno

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej publikácie nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN číslo: ISBN 978-80-973513-0-4

Publikáciu zostavil: Ing. Zuzana Szabóová

Neprešlo jazykovou úpravou.

Spracované: k 31. júl 2019

OBSAH

1.	Úvod	4
2.	Podnikanie v Slovenskej republike	5
2.1	Rozvoj priemyslu	6
2.2	Demografický vývoj	7
2.3	Cestovný ruch	7
2.4	Prečo investovať na Slovensku	8
3.	Založenie podniku v SR	10
3.1	Obchodné spoločnosti a družstvo	13
3.1.1	Založenie obchodných spoločností a družstva	13
3.1.2	Vznik obchodných spoločností a družstva	14
3.1.3	Obchodné imanie	14
3.1.4	Zrušenie a zánik obchodných spoločností	15
3.1.5	Právne formy a základné princípy jednotlivých obch. spol.	17
3.2	Živnostenské podnikanie	19
3.2.1	Podmienky prevádzkovanie živností	19
3.2.2	Druhy živností	20
3.2.3	Živnostenské oprávnenie	20
3.2.4	Lehoty na vydanie živnostenského oprávnenia	20
3.3	Jednotné kontaktné miesta (JKM)	21
3.4	Obchodný register	21
3.5	Prideľovanie IČO	22
4.	Podpora podnikania a financovanie podnikov na Slovensku	22
4.1	Investičné stimuly	23
4.2	Schéma na podporu malého a stredného podnikania v SR	25
4.3	Podpory EÚ na podporu MSP a konkurencieschopnosti	30
4.4	Regionálne fondy – Interreg	33
4.5	Podpora exportu v SR	33
4.6	Príspevky na podporu zamestnanosti	34
4.7	Mikropôžičky pre MSP – úver za zvýhodnených podmienok	39
4.8	Fond inovácií a technológií	39
4.9	Fondy rizikového kapitálu – Národný holdingový fond s.r.o.	39
4.10	Slovak Venture Capital Private Equity Association	40
4.11	Bankové úvery	40
5.	Daňová sústava v SR	40
5.1	Priame dane	41
5.2	Nepriame dane	41
5.3	Daň z príjmov	41
5.4	Zdanenie zahraničných osôb	42
5.5	Daň z nehnuteľností	44
5.6	Daň z motorových vozidiel	45
5.7	Daň z pridanej hodnoty	46
5.8	Spotrebné dane	47

6.	Sociálne poistenie	48
6.1	Sociálne poistenie SZČO	49
6.2	Zamestnávateľ	49
6.3	Sociálne poistenie zahraničnej SZČO	51
7.	Zdravotné poistenie	51
7.1	Zdravotné poistenie SZČO	51
7.2	Zamestnávateľ	52
7.3	Zdravotná starostlivosť poskytovaná občanom EÚ na území SR	53
8.	Ochrana duševného vlastníctva (vynález, úžitkový vzor, dizajny, ochranné známky, ochrana označenia pôvodu a zemepisného označenia)	54
8.1	Patent	54
8.2	Úžitkový vzor	55
8.3	Dizajny	55
8.4	Ochranné známky	55
8.5	Topografie polovodičových výrobkov	56
8.6	Ochrana označenia pôvodu (OP a zemepisného označenia (ZO)	56

1. ÚVOD

Rozhodnutie podnikat' sa u začínajúcich podnikateľov nerodí ľahko. Podnikateľa na jednej strane poháňa vpred túžba po ekonomickej nezávislosti, v nezávislosti v rozhodovaní a vlastnej sebarealizácii, na strane druhej ho môže brzdiť obava zo straty stabilného zamestnaneckého príjmu alebo iných sociálnych istôt.

Pre mnohých podnikateľov predstavuje vlastné podnikanie splnenie sna o samostatnosti, pre iných je podnikanie iba východiskom z núdze, nakoľko nenachádzajú inú alternatívu sebarealizácie. Bez ohľadu na motiváciu, ktorá vedie k rozhodnutiu zahájiť vlastné podnikateľské aktivity, možno konštatovať, že spoločným očakávaním každého podnikateľa je perspektívne, úspešné a fungujúce podnikanie, ktorému sa rozhodol venovať energiu, čas a peniaze.

Je však možné, že už ste podnikateľom a zvažujete expanziu na zahraničné trhy, napríklad na Slovensko? V rozhodnutí vás však brzdi neznalosť podnikateľského prostredia a obava z prílišnej byrokracie na slovenských úradoch a neviete ako na to?

Či patríte k prvej alebo k druhej skupine, publikáciou, ktorá sa vám práve dostala do rúk sa vám pokúsime zodpovedať aspoň niektoré vaše otázky. Tak nech sa páči, pohodlne sa usadíte a vnorte sa do tajov podnikania na Slovensku.

Publikácia Podnikanie na Slovensku je jedným z výstupov projektu realizovaného v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Maďarsko, názov projektu: Crossing Bridges with the Help of Ambassadors.

2. Podnikanie na Slovensku

Malé a stredné podniky (MSP) sú právom označované za pilier či chrbticu ekonomiky. Tvoria kľúčový segment podnikateľského sektora každej ekonomicky rozvinutej krajiny. Dynamický rozvoj malého a stredného podnikania je jedným zo základných predpokladov zdravého ekonomického vývoja krajiny. Na Slovensku MSP podľa posledných dát Európskej komisie predstavujú 99,9 percenta všetkých podnikateľských subjektov. Malé a stredné podniky poskytujú pracovné príležitosti takmer 73 % aktívnej pracovnej sily a 55 % na tvorbe pridanej hodnoty.

MSP sa dokážu meniacim sa podnikateľským trendom aj aktuálnej ekonomickej situácii prispôbovať pružnejšie ako veľké korporácie, často preto predstavujú stabilizačný prvok ekonomiky. Dlhodobo majú zásadný význam najmä v ekonomicky menej rozvinutých regiónoch, v ktorých nepôsobia veľké firmy ani nadnárodné korporácie. V takýchto oblastiach tvoria MSP väčšinu pracovných miest a reprezentujú miestny kapitál.

Na Slovensku až 97 % malých a stredných podnikov tvoria mikropodniky, ktoré zamestnávajú menej ako 10 zamestnancov. Jedným zo základných ukazovateľov kvantitatívnych ukazovateľov sektora MSP je početnosť malých a stredných podnikov. Z údajov Štatistického úradu SR vyplýva, že v roku 2018 po predchádzajúcom náraste MSP došlo v medziročnom období k poklesu početnosti MSP o 1,3 %. Za týmto poklesom stojí hlavne pokles počtu živnostníkov zaradených do kategórie mikropodnikov s 0 až 9 zamestnancami. Tento pokles predstavoval medziročne 1,4 %. V ostatných veľkostných kategóriách MSP sa početnosť podnikateľských subjektov vyvíjal pozitívnejšie s medziročným rastom na 1,1 % až 1,2 %. Najdynamickejší rast sa dosiahol v počte veľkých podnikov s medziročným tempom 2,7 %. K vyššie uvedeným zmenám výrazne prispel aj kontinuálny rast počtu zamestnancov v MSP v posledných troch rokoch, ktorý viedol k presunu podnikateľských subjektov do kategórií s vyšším počtom zamestnancov.

Podpora MSP je vzhľadom na ich kľúčové postavenie v ekonomike jednou z najvýznamnejších tém Európskej únie. Preto nie je náhodou, že sa touto témou zaoberá niekoľko strategických

dokumentov. Medzi tie najzásadnejšie možno spomenúť Európsku chartu pre malé a stredné podniky z roku 2000¹, Zákon o malých podnikoch z roku 2008² a jeho aktualizácia z roku 2011, Stratégia Európa 2020³ a Akčný plán pre podnikanie 2020⁴.

Tieto dokumenty identifikovali významné problémy, ktorými malé a stredné podniky čelia pri svojom podnikaní a čo je veľmi dôležité, priniesli aj komplexné návrhy opatrení. Boli akýmsi východiskom pre tvorbu a zavádzanie nových nástrojov finančnej aj nefinančnej podpory MSP. V mnohých členských štátoch sa ale odporúčania týchto dokumentov stále neuplatňujú alebo sa uplatňujú len čiastočne. Ak si však EÚ chce svoju konkurencieschopnosť na medzinárodnom trhu zachovať alebo posilniť, odstraňovanie prekážok v podnikaní je nevyhnutné.

¹ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/2148/attachments/1translations/sk/renditions/pdf>

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52008DC0394>

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:SK:PDF>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52012DC0795>

2.1 Rozvoj priemyslu

Priemysel je základným odvetvím hospodárstva. Slovensko disponuje len malými zásobami palív, preto je odkázané na ich dovoz z iných štátov (čierne uhlie z Českej republiky, ropa a zemný plyn z Ruska). Viac než polovicu elektrickej energie dodávajú jadrové elektrárne (Jaslovské Bohunice, Mochovce), zvyšok tepelné a vodné elektrárne (z vodných najviac Gabčíkovo na Dunaji). Hutníctvo spracúva domáce, ale najviac dovážané suroviny (U.S. Steel Košice, Železiarne Podbrezová, hlinikárne Žiar nad Hronom – pre potreby strojárstva., Slovenskému automobilovému priemyslu sa za minulý rok (2018) podarilo vyrobiť neuveriteľných 1 080 000 vozidiel čo je najviac automobilov na svete v prepočte na jedného obyvateľa. Môže za to produkcia automobilových závodov Volkswagen Slovakia, Kia Motors Slovakia, PSA Group Slovakia a Jaguar Land Rover. Podiel výroby automobilov na celkovej priemyselnej produkcii na Slovensku dosiahol 46,8% a automobilový priemysel sa na priemyselnom exporte Slovenska podieľal 35%. Slovensko naďalej vedie svetový rebríček v počte vyrobených automobilov na 1000 obyvateľov.

Druhým najdôležitejším odvetvím je elektrotechnický priemysel. Pri Nitre má továreň spoločnosť Sony, pri Galante spoločnosť Samsung. Významná je výroba strojov na strednom a hornom Považí. Najväčšie strojárne podniky sú v Bratislave (automobily), Galante (televízory a domáce spotrebiče), Poprade (vagónka, práčky), Tlmačoch (stroje pre energetiku). Najväčšie chemické závody sú v Bratislave (Slovnaft, Istrochem), Šali (Duslo) a Novákoch (Fortischem). Ďalšie závody vyrábajú plasty a syntetické vlákna, lieky a gumárske výrobky (Continental Matador Rubber).

Najrovnomernejšie rozloženým priemyslom na Slovensku je potravinárstvo, ktoré je zamerané prevažne na domácu spotrebu. Dôležitú pozíciu v slovenskom hospodárstve má spracovanie dreva (píly, drevakombináty, nábytok), výroba celulózy a papiera (Ružomberok, Žilina, Štúrovo, Harmanec). Stále sa však vyváža drevo s malou pridanou hodnotou, teda

nespracované alebo spracované len čiastočne. Výrazný útlm na Slovensku zaznamenal textilný a odevný priemysel (závody v Trenčíne a Púchove).

Dôvodom je dovoz lacnejších výrobkov najmä z ázijských krajín. Okrem toho je zastúpený aj obuvnícky a sklársky priemysel. Do štátnej pokladnice prispievajú aj remeslá ako hrnčiarstvo (výroba majoliky v Modre a pod.), rezbárstvo (výroba valašiek, hudobných nástrojov a pod.) a tkanie látok.

Najväčším problémom pre rozvoj priemyslu je stále nízka úroveň výskumno-vývojových aktivít, nedostatočný rozvoj systému spolupráce akademickej obce a priemyslu pri aplikovanej vede, výskume a inováciách. Nízka je aj úroveň rozvoja mobility na báze alternatívnych pohonov a prípravy na nové formy mobility.

2.2 Demografický vývoj

K 31. marcu 2019 mala Slovenská republika celkom 5 450 017 obyvateľov, z toho 2 656 514 mužov a 2 786 606 žien.

Náboženské rozdelenie

Slovenská ústava garantuje slobodu vierovyznania. Väčšina obyvateľov SR (68,9 %) je rímsko-katolíckeho vyznania. Druhou najväčšou skupinou (13,0 %) sú bez vyznania. 6,9 % obyvateľstva sú evanjelického augsburského vyznania. Grécko-katolíci tvoria 4,1 % obyvateľstva, Reformovaná kresťanská cirkev tvorí 2 % a 0,9 % obyvateľov SR sú pravoslávni. Zvyšných 4,2 % obyvateľov vyznávajú iné vierovyznania alebo odmietli odpovedať.

Úradným jazykom Slovenska je slovenčina.

Jazyková štruktúra podľa materinského jazyka obyvateľov obcí a miest SR (údaje podľa sčítania z roku 2011) je nasledovná: slovenčina – 80,70 %, maďarčina – 8,50 %, rómčina – 2,00 %, ostatné – 1,80 %, nezistené – 7,00 %.

Migrácia obyvateľstva

V roku 2012 sa zo Slovenska odsťahovalo okolo 2000 Slovákov a v rovnakom čase sa ich prisťahovalo 5 400 osôb. V roku 2015 sa na Slovensko prisťahovalo až 6 997 ľudí, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom nárast o 1 640 osôb. Zo Slovenska sa vysťahovalo 3 870 ľudí. V roku 2016 žilo legálne v krajine 69 695 cudzincov, čo predstavuje 1,30 % populácie.

(zdroj informácií: Štatistický úrad SR <https://slovak.statistics.sk/>)

2.3 Cestovný ruch a kultúra

Slovenská republika disponuje dobrými prírodnými, kultúrnymi, ekonomickými a sociálnymi predpokladmi pre rozvoj takmer všetkých druhov aktívneho turizmu. Slovensko disponuje niekoľkými chránenými prírodnými územiami. Na Slovensku je tiež množstvo kultúrnych a historických pamiatok celoštátneho aj medzinárodného významu a koná sa tu niekoľko významných tradičných kultúrnych a športových akcií. Nachádza sa tu tiež množstvo kultúrnych pamiatok, pamiatkovo chránených historických sídiel a kultúrnych inštitúcií.

Niektoré kultúrne pamiatky a prírodné vzácnosti so Slovenska sú zapísané v zozname svetového kultúrneho a prírodného dedičstva národov z celého sveta. V zozname UNESCO sú zapísané napríklad centrum Bardejova, historické centrum Banskej Štiavnice a jej technické pamiatky, výnimočné jaskyne Slovenského krasu, obývanú dedinku Vlkolíneč, ktorá je súčasne skanzenom dokumentujúcim spôsob života v minulosti s typickými drevenými domami, najväčší hrad v strednej Európe – Spišský hrad a okolie a najnovšie Karpatské bukové pralesy a drevené kostolíky na severovýchode Slovenska. Na čakajúcej listine so žiadosťou o zapísanie do zoznamu UNESCO sa nachádza aj drevený oltár Majstra Pavla z Levoče, či Limes Romanus, pozostatky rímskych pevností na Slovensku alebo aj tokajská vinohradnícka oblasť.

Európa si v odvetví cestovného ruchu dlhodobo udržuje pozíciu destinácie č.1. Hlavným ťahúňom rozvoja turizmu je celosvetový hospodársky rast, ktorý ide ruka v ruku s rastúcim dopytom ľudí po týchto službách. Pozitívne trendy boli viditeľné aj na výkonoch cestovného ruchu na Slovensku. Pribežné čísla z uplynulého roka (rok 2018) poukazujú na nárast počtu zahraničných návštevníkov, rovnako aj na zvýšenie počtu prenocovaní.

Pozitívne je, že Slovensko sa v medziročnom náraste posunulo z posledných priečok rebríčka do jeho pomyselného streda. Objavujú sa ale prvé signály o spomaľovaní výkonov ekonomík veľkých krajín, ako je napr. Nemecko, ktoré je zároveň jednou z dôležitých krajín v počte návštevníkov. Netreba zabudnúť na Brexit, ktorý môže v konečnom dôsledku znamenať pre Slovensko menej návštevníkov z Veľkej Británie.

Vývoj cestovného ruchu v ubytovacích zariadeniach SR

V apríli 2019 počet návštevníkov vzrástol oproti minulému roku o 10,3% na 442 297 osôb. Dynamickejšie sa vyvíjal počet domácich návštevníkov pri raste o 13,5 %.

Ku koncu apríla 2019 poskytovalo ubytovacie služby 4 367 ubytovacích zariadení. Ich počet medziročne vzrástol o 907 objektov (o 12%) na základe aktualizovaného štatistického registra ubytovacích zariadení obcami. K dispozícii bolo 69,8 tis. izieb so 182,3 tis. lôžkami. Počet izieb vzrástol v porovnaní aprílom 2018 o 7,5 tisíc (o 12%) a počet lôžok vzrástol o 21,3 tisíc (o 13,3%).

Zdroj štatistických údajov:

https://www.ahrs.sk/images/Štatistika/2019/Vyvoj_cestovneho_ruchu_v_ubytovacich_zariadeniach_SR

2.4 Prečo investovať na Slovensku

Slovensko sa od roku 1993 radí medzi vyhľadávané investičné destinácie v regióne. Stovky významných investorov z USA, Ázie (Čína, Taiwan, Južná Kórea, Japonsko) a Európy (Nemecko, Rakúsko, Francúzsko, Taliansko) si zvolili Slovensko ako vhodnú destináciu, hlavne v automobilovom, elektrotechnickom a IT sektore.

Slovensko ponúka investorom vzácnu kombináciu dôvodov, prečo v krajine investovať.

Top dôvody prečo investovať na Slovensku:

- priaznivá geografická poloha v srdci Európy s veľkým exportným potenciálom
- bezpečné investičné prostredie: politická a ekonomická stabilita;
- oficiálna mena EURO ako jedna z mála krajín Strednej Európy;
- najrýchlejšie rastúci člen eurozóny za posledných 10 rokov (hodnotenie CAGR);
- vedúca pozícia v regióne Strednej Európy v oblasti priaznivého podnikateľského prostredia;
- líder regiónu Strednej Európy v oblasti zabezpečenia vlastníckych práv;
- v Strednej Európe sa nachádza v produktivite práce medzi top 10 krajinami s najusilovnejšou pracovnou silou (hodnotenie OECD);
- vysoká adaptabilita pracovníkov na rôzne podnikové kultúry a typy vedenia;
- deviate miesto na svete v oblasti adaptovania nových technológií a vysokého inovačného potenciálu;
- veľká ponuka priemyselných priestorov;
- kontinuálny rast siete infraštruktúry;
- atraktívne investičné stimuly.

Dôležitú úlohu pri zvažovaní investície zohráva bezpečnosť investície a možnosť jednoduchšej realizácie. Z prieskumov svetovej banky vyplýva, že Slovensko dosiahlo spomedzi krajín Strednej Európy najlepšie hodnotenie v oblasti bezpečnosti vlastníckych práv ako aj v oblasti jednoduchosti podnikania. Zahraniční investori pôsobiaci na Slovensku hodnotia slovenskú pracovnú silu ako vzdelanú, motivovanú, s pozitívnym prístupom k práci a schopnosťou prispôbovania sa rôznym typom manažérskych štýlov s pomerne dobrou jazykovou vybavenosťou. OECD právom zaradilo Slovensko do top desať najťažšie pracujúcich krajín spolu s Mexikom, USA či Japonskom. Slovensko je považované za lídra regiónu Strednej Európy v produktivite práce a slobode investovania.

Potenciálni investori pri procese rozhodovania o investícii môžu požiadať o pomoc Slovenskú agentúru pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO), ktorá bola založená špeciálne na propagáciu slovenského investičného prostredia a poskytovanie bezplatných služieb investorom, ktoré zahŕňa:

- Dôkladné informácie o slovenskom podnikateľskom prostredí
- Pomoc prispôbovaná požiadavkám a potrebám konkrétnemu investorovi
- Asistencia pri procese žiadostí o investičné stimuly

3. Založenie podniku v SR

Podnikať na území Slovenskej republiky môžu buď jednotlivci (fyzické osoby) alebo obchodné spoločnosti (právnické osoby). Za podnikateľa sa podľa **zákona č. 513/1991 Zb. obchodný zákonník** v znení neskorších predpisov pokladá osoba, ktorá podlieha povinnosti zápisu do obchodného registra, osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, osoba, ktorá podniká na základe iného ako živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov a fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Fyzická osoba (FO), ktorá nie je zapísaná v obchodnom registri, nadobúda postavenie podnikateľa udelením živnostenského oprávnenia alebo udelením oprávnenia na podnikanie podľa osobitného zákona. To platí aj pre podnikanie právnických osôb, ktoré sa nezapisujú do obchodného registra.

Právnická osoba (PO) – obchodná spoločnosť alebo družstvo vzniká až dňom zápisu do obchodného registra, to znamená, že sa musí zapísať do obchodného registra.

Zahraničnej osobe, t.j. fyzickej osobe s bydliskom alebo právnickej osobe so sídlom mimo územia Slovenskej republiky oprávnenie podnikáť na území Slovenskej republiky vzniká ku dňu zápisu podniku tejto osoby do obchodného registra v rozsahu predmetu podnikania zapísanom v obchodnom registri. To sa nevzťahuje na fyzickú osobu s bydliskom v niektorom z členských štátov Európskej únie alebo v členskom štáte. Organizácia pre hospodárku spoluprácu a rozvoj, ktorá podniká na území Slovenskej republiky sa nemusí zapísať do obchodného registra.

Prehľad foriem podnikania

	Verejná obchodná spoločnosť	Komanditná spoločnosť	Spoločnosť s ručením obmedzeným	Aktiová spoločnosť	Družstvo	Živnosť fyzickej osoby
Účel	podnikanie	podnikanie	podnikanie i iné	podnikanie i iné	podnikanie alebo zabezpečovanie hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov	podnikanie
Min. počet zakladateľov	min. 2 fyzické alebo 2 právnické osoby	min. 2 fyzické alebo 2 právnické osoby	1 fyzická alebo právnická osoba	2 fyzické alebo 1 právnická osoba	5 fyzických alebo 2 právnické osoby	1 fyzická osoba
Min./max. počet spoločníkov	min. 2 spoločníci	min. 1 komanditista a 1 komplementár	min. 1/max. 50	pokiaľ fyzická osoba, tak aspoň 2	spoločenstvo neuzavretého počtu osôb	-
Ručenie spoločníkov za záväzky spoločnosti	spoločnosť i spoločníci neobmedzene (aj po zániku spoločnosti)	spoločnosť neobmedzene; komanditisti len do výšky nesplateného vkladu, komplementári celým svojím majetkom	spoločnosť neobmedzene; spoločníci do výšky nesplateného vkladu	spoločnosť neobmedzene; akcionári neručia	spoločnosť neobmedzene; členovia neručia	neobmedzene
Základné imanie	nie	len nepriamo (povinný vklad komanditistu)	áno, min. 5 000 eur	áno, min. 25 000 eur	áno, min. 1 250 eur	nie
Minimálny vklad	nie	áno (komanditista min. 250 eur)	min. 750 eur - ak je len 1 zakladateľ – min. 5 000 eur	nie je určený (min. hodnota akcie)	podľa stanov	nie
Štatutárny orgán	spoločníci	komplementári	jeden alebo viac konateľov	predstavenstvo	predstavenstvo	živnostník
Ďalšie orgány	nie	nie	valné zhromaždenie a príp. dozorná rada	valné zhromaždenie a dozorná rada	členská schôdza, kontrolná komisia, ďalšie orgány družstva podľa stanov	nie
Povinný audit	nie	nie	áno ^{x/}	áno ^{x/}	áno ^{x/}	nie
Povinný rezervný fond	nie	nie	áno min. 5 % čistého zisku, max. 10 % zákl. imania	áno min. 10 % zákl. imania pri vzniku	áno – „nedeliteľný fond“ min. 10 % pri vzniku	nie
Účasť na zisku po skončení roka	rozdelený rovným dielom spoločníkom	komplementári - rovným dielom; komanditisti - podľa výšky vkladov	podľa kapitálových vkladov spoločníkov	podľa rozhodnutia valného zhromaždenia	podľa rozhodnutia členskej schôdze	čistý zisk (po zdanení) sa rozdeľuje na splátky úveru, odmenu podnikateľovi a nerozdelenú časť, ktorá ostáva v podniku

Prehľad foriem podnikania

	Verejná obchodná spoločnosť	Komanditná spoločnosť	Spoločnosť s ručením obmedzeným	Akciová spoločnosť	Družstvo	Živnosť fyzickej osoby
Administratívna náročnosť založenia	podnikateľské oprávnenie, spoločenská zmluva, oprávnenie užívať nehnuteľnosť ako sídlo, súdny poplatok, správne poplatky, zápis do OR	podnikateľské oprávnenie, spoločenská zmluva, oprávnenie užívať nehnuteľnosť ako sídlo, vyhlásenie správcu vkladu o jeho splatení, súdny poplatok, správne poplatky, zápis do OR	podnikateľské oprávnenie, spoločenská zmluva, oprávnenie užívať nehnuteľnosť ako sídlo, vyhlásenie správcu vkladov o ich splatení, súdny poplatok, správne poplatky, zápis do OR,	podnikateľské oprávnenie, zakladateľská zmluva vo forme notárskej zápisnice, stanovy, voľba predstavenstva, oprávnenie užívať nehnuteľnosť ako sídlo, vyhlásenie správcu vkladov o ich splatení, súdny poplatok, správne poplatky, zápis do OR	podnikateľské oprávnenie, notárska zápisnica o ustanovujúcej schôdzi, stanovy, splatenie časti základného imania, oprávnenie užívať nehnuteľnosť ako sídlo, súdny poplatok, správne poplatky, zápis do OR	živnostenské oprávnenie, správne poplatky

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov:

Riadnu individuálnu účtovnú závierku a mimoriadnu individuálnu účtovnú závierku musí mať overenú audítorom účtovná jednotka,

- a) ktorá je obchodnou spoločnosťou, ak povinne vytvára základné imanie a družstvom, ak ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie sú splnené aspoň dve z týchto podmienok:
 1. celková suma majetku presiahla 1 000 000 eur, pričom sumou majetku sa rozumie suma majetku zistená zo súvahy v ocenení neupravenom o položky podľa § 26 ods. 3,
 2. čistý obrat presiahol 2 000 000 eur, pričom čistým obratom na tento účel sú výnosy dosiahnuté z predaja výrobkov, tovarov, poskytnutých služieb a iné výnosy súvisiace s bežnou činnosťou účtovnej jednotky po odpočítaní zliav,
 3. priemerný prepočítaný počet zamestnancov v jednom účtovnom období presiahol 30,
- b) obchodná spoločnosť a družstvo, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu,
- c) ktorej túto povinnosť ustanovuje osobitný predpis, 24)
- d) ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa § 17a.

3.1 Obchodné spoločnosti a družstvo

Obchodná spoločnosť je PO založená jedným alebo viacerými podnikateľmi (FO alebo PO) na vykonávanie podnikateľskej činnosti. Obchodná spoločnosť podniká pod svojím menom, ktoré je zapísané v Obchodnom registri.

Podnikanie obchodných spoločností upravuje Obchodný zákonník – zákon č. 513/1991 Zb.

Obchodné spoločnosti sa delia podľa rozsahu ručenia spoločníkov za záväzky spoločnosti na:

OSOBNÉ SPOLOČNOSTI:

- verejná obchodná spoločnosť
- komanditná spoločnosť
- jednoduchá spoločnosť na akcie

Osobné spoločnosti musia byť založené minimálne dvoma zakladateľmi; osobná účasť spoločníkov na podnikaní pri založení spoločnosti; nie je povinný vklad (s výnimkou komanditistov) a nie je stanovené minimálne základné imanie; nemusia vytvárať osobitné riadiace orgány (len určia štatutárny orgán); neobmedzené ručenie spoločníkov za záväzky spoločnosti (vkladom aj osobným majetkom).

KAPITÁLOVÉ SPOLOČNOSTI:

- spoločnosť s ručením obmedzeným
- akciová spoločnosť

Kapitálové spoločnosti môžu byť založené aj jedným zakladateľom, nevyžaduje sa osobná účasť spoločníkov na podnikaní a pri založení je povinný vklad (je určená minimálne výška základného imania, prípadne aj výška vkladu spoločníka). Spoločníci vytvárajú osobitné riadiace orgány a neručia za záväzky spoločnosti vôbec alebo len obmedzene do výšky svojho vkladu.

3.1.1 Založenie obchodných spoločností a družstva

Základnou podmienkou na založenie obchodnej spoločnosti je spoločenská zmluva podpísaná všetkými zakladateľmi, pričom pravosť podpisov každého zakladateľa musí byť úradne overená. Spoločenskú zmluvu môže uzavrieť aj splnomocnenec vybavený na to plnomocenstvom. Plnomocenstvo s úradne overeným podpisom splnomocniteľa sa pripojí k spoločenskej zmluve. V prípadoch, keď to zákon umožňuje (spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť), môže byť zakladateľom aj jedna osoba, a vtedy nahradzuje spoločenskú zmluvu zakladateľská listina. Zakladateľská listina akciovej spoločnosti musí byť vyhotovená vo forme notárskej zápisnice o právnom úkone. Spoločnosť sa teda zakladá uzavretím zakladateľskej zmluvy.

Družstvo môže založiť minimálne 5 fyzických osôb alebo aspoň 2 právnické osoby. Pri založení družstva sa musí konať ustanovujúca schôdza družstva, ktorej priebeh sa osvedčuje notárskou zápisnicou.

Keďže družstvo je spoločenstvo neuzavretého počtu osôb, môžu do družstva pristupovať bez obmedzenia ďalší členovia, ak spĺňajú podmienky, ktoré určujú statuty. Môžu tiež z družstva vystupovať. Členské práva možno previesť na iného člena.

3.1.2 Vznik obchodných spoločností a družstva

Spoločnosť vzniká dňom, ku ktorému bola zapísaná do obchodného registra. Návrh na zápis do obchodného registra sa musí podať do 90 dní od založenia spoločnosti alebo od doručenia listiny, ktorou sa preukazuje živnostenské alebo iné podnikateľské oprávnenie.

Návrh na zápis do obchodného registra podáva oprávnená osoba, ktorej sa zápis týka, alebo osoby oprávnené na to podľa zákona alebo osoby písomne splnomocnené na to týmito osobami. Návrh na zápis musí byť doložený listinami o skutočnostiach, ktoré sa majú do obchodného registra zapísať. Pravosť podpisu osôb podávajúcich návrh na zápis do obchodného registra a podpisov plnomocnenstva musí byť úradne overená. Vykonanie zápisu do obchodného registra a oznámenie o uložení listín do zbierky listín registrový súd zverejní v Obchodnom vestníku. Zápis podnikateľa a predmetu podnikania (činnosti) oznámi registrový súd príslušnému daňovému orgánu, orgánu štátnej štatistiky a orgánu, ktorý vydal preukaz živnostenského alebo iného podnikateľského oprávnenia.

3.1.3 Základné imanie

Základné imanie spoločnosti je peňažné vyjadrenie súhrnu peňažných a nepeňažných vkladov všetkých spoločníkov, ktoré sa povinne vytvára v spoločnosti s ručením obmedzeným, v akciovej spoločnosti a v jednoduchej spoločnosti na akcie. Výška základného imania sa zapisuje do obchodného registra. Minimálna výška základného imania s. r. o. je 5 000 eur a minimálna výška základného imania a. s. je 25 000 eur. Spoločníci ho môžu splatiť peňažnými vkladmi ako aj nepeňažnými vkladmi.

Nepeňažný vklad do spoločnosti a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad spoločníka vkladá, sa musia uviesť v spoločenskej zmluve, zakladateľskej zmluve alebo v zakladateľskej listine. Hodnota nepeňažného vkladu sa určí znaleckým posudkom, ktorý musí obsahovať aj opis nepeňažného vkladu, spôsob ocenenia, údaj o tom, či jeho hodnota zodpovedá prevzatého záväzku na vklad do spoločnosti.

3.1.4 Zrušenie a zánik obchodných spoločností

Spoločnosť zaniká ku dňu výmazu z obchodného registra. Tomuto zániku však musí predchádzať zrušenie spoločnosti. Zrušenie môže byť vykonané s likvidáciou alebo bez likvidácie (ak jej imanie prechádza na právneho nástupcu) a vymazaníu z obchodného registra predchádza daňové vysporiadanie.

Spoločnosť sa ruší:

- uplynutím času, na ktorý bola založená,
- rozhodnutím spoločníkov alebo príslušných orgánov spoločnosti,
- rozhodnutím súdu o zrušení spoločnosti z dôvodov uvedených v zákone,
- vyhlásením konkurzu na majetok spoločnosti alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku spoločnosti,
- z iného dôvodu, ak tak ustanovuje osobitný zákon.

3.1.5 Právne formy a základné princípy jednotlivých obchodných spoločností

3.1.5.1 Verejná obchodná spoločnosť

Verejná obchodná spoločnosť je spoločnosť, v ktorej aspoň dve osoby podnikajú pod spoločným obchodným menom a ručia za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne všetkým svojim majetkom. Obchodné meno musí obsahovať označenie „verejná obchodná spoločnosť“, ktorá môže byť nahradená skratkou „ver. obch. spol. alebo v.o.s. Ak obchodné meno obsahuje priezvisko aspoň jedného zo spoločníkov postačí dodatok „a spol.“.

Verejná obchodná spoločnosť zodpovedá za svoje záväzky celým svojim majetkom. Spoločníci ručia za záväzky spoločnosti všetkým svojim majetkom spoločne a nerozdielne.

3.1.5.2 Komanditná spoločnosť

Komanditná spoločnosť je zmiešaným typom spoločnosti, v ktorej jeden alebo viac spoločníkov ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri (komanditisti) a jeden alebo viac spoločníkov celým svojim majetkom (komplementári).

Komanditista je povinný vložiť do spoločnosti vklad vo výške určenej spoločenskou zmluvou, najmenej však vo výške 250 EUR. Vklad je povinný splatiť v lehote určenej spoločenskou zmluvou, inak bez zbytočného odkladu po vzniku spoločnosti, prípadne po vzniku svojej účasti v spoločnosti. Spoločnosť nesmie komanditistom vrátiť ich vklady.

Obchodné meno musí obsahovať označenie „komanditná spoločnosť“,

postačí aj skratka „kom. spol.“ alebo „k. s.“.

Na obchodné vedenie spoločnosti sú oprávnení iba komplementári a delenie zisku je diferencované.

3.1.5.3 Spoločnosť s ručením obmedzeným

Spoločnosť s ručením obmedzeným je typickou kapitálovou spoločnosťou, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov. Spoločnosť môže založiť jedna a viac osôb, pričom spoločnosť môže mať najviac 50 spoločníkov.

Spoločnosť s jediným spoločníkom nemôže byť jediným zakladateľom alebo jediným spoločníkom inej spoločnosti. Fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom najviac v troch spoločnostiach.

Spoločnosť s ručením obmedzeným nemôže založiť osoba, ktorá je vedená v zozname daňových dlžníkov podľa osobitného predpisu alebo v zozname dlžníkov Sociálnej poisťovne; to neplatí, ak mu príslušný správca dane, ktorým je daňový úrad alebo colný úrad, alebo Sociálna poisťovňa na založenie spoločnosti udelí súhlas. Súhlas je potrebné priložiť k návrhu na zápis do obchodného registra.

Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie „spoločnosť s ručením obmedzeným“, postačí však aj skratka „spol. s r.o.“ alebo len „s.r.o.“.

Hodnota základného imania spoločnosti s.r.o. musí byť minimálne vo výške 5 000 EUR. Hodnota vkladu každého spoločníka musí byť aspoň 750 EUR. Výška vkladu sa môže pre jednotlivých spoločníkov určiť rozdielne, celková výška vkladov musí súhlasiť s hodnotou základného imania spoločnosti. Pred zápisom do obchodného registra musí sa na každý peňažný vklad splatiť najmenej 30 %. Celková hodnota splatených peňažných vkladov spolu s hodnotou odovzdaných nepeňažných vkladov musí však byť aspoň 50 % zo zákonom ustanovenej minimálnej výšky základného imania, t.j. 2 500 EUR. Spoločnosť povinne tvorí rezervný fond (5% z čistého zisku, avšak nie viac ako 10% základného imania) v čase a vo výške, ktorú určuje spoločenská zmluva. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojim majetkom. Spoločník ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri.

Orgány spol. s r.o.:

- *valné zhromaždenie* – valné zhromaždenie spoločníkov je najvyšším orgánom spoločnosti. Konatelia zvolávajú valné zhromaždenie najmenej raz za rok. Do pôsobnosti valného zhromaždenia patrí napr. schválenie konaní urobených osobami konajúcimi v mene spoločnosti pred jej vznikom, schvaľovanie účtovnej závierky a rozhodnutie o rozdelení zisku, schvaľovanie stanov, vymenovanie a odvolanie členov dozornej rady,
- *konatelia* – štatutárnym orgánom je jeden alebo viac konateľov. Konateľov vymenúva valné zhromaždenie z radov spoločníkov alebo iných fyzických osôb. Ak je konateľov viac, je oprávnený konateľ v mene spoločnosti každý z nich samostatne, ak spoločenská zmluva neurčuje inak. Konatelia sú povinní vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Nesmú uprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých spoločníkov alebo tretích osôb pred záujmami spoločnosti.
- *dozorná rada* – nepovinne vytváraný orgán, jeho členov volí valné zhromaždenie. Dozorná rada dohliada na činnosť konateľov, preskúmava účtovnú závierku a podáva správy valnému zhromaždeniu.

3.1.5.4 Akciová spoločnosť

Akciová spoločnosť je forma obchodnej spoločnosti určená pre väčšie kapitálové združenie. Základné imanie akciovej spoločnosti je rozvrhnuté na určitý vopred stanovený počet akcií, ktoré majú menovitú hodnotu. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Akcionár neručí za záväzky spoločnosti. Spoločnosť môže založiť aj jeden zakladateľ, ak je zakladateľ právnickou osobou, inak dvaja alebo viacerí zakladatelia. Ak spoločnosť zakladajú dvaja alebo viacerí zakladatelia, uzavrú zakladateľskú zmluvu. Ak spoločnosť zakladá jeden zakladateľ, nahrádza zakladateľskú zmluvu zakladateľská listina. Vlastníť akcie akciovej spoločnosti môže neobmedzený počet právnických či fyzických osôb. Ak má spoločnosť viacerých akcionárov, do obchodného registra sa nezapisujú. Zakladateľská zmluva alebo zakladateľská listina sa musia vyhotoviť vo forme notárskej zápisnice o právnom úkone. Súčasťou zakladateľskej zmluvy a zakladateľskej listiny je aj návrh stanov. Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie „akciová spoločnosť“ alebo skratku „akc. spol.“ alebo skratku „a.s.“.

Hodnota základného imania spoločnosti musí byť aspoň 25 000 EUR. Minimálny vklad jedného akcionára nie je určený.

V prípade akciovej spoločnosti je majetok akcionárov úplne oddelený od majetku spoločnosti. Akcionári nezodpovedajú za straty spoločnosti, ich riziko je obmedzené len na stratu hodnoty akcií.

Akciová spoločnosť môže byť:

- súkromnou akciovou spoločnosťou alebo
- verejnou akciovou spoločnosťou.

Za verejnú akciovú spoločnosť sa považuje spoločnosť, ktorej všetky akcie alebo časť akcií boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, ktorý sa nachádza alebo ktorý sa prevádzkuje v niektorom zo zmluvných štátov Dohody o Európskom hospodárskom priestore.

Orgány a.s.:

Valné zhromaždenie – najvyšší orgán spoločnosti. Ustanovujúce valné zhromaždenie, ktorého konanie sa vyžaduje pri založení spoločnosti na základe výzvy na upisovanie akcií, rozhoduje o založení spoločnosti, schvaľuje a volí orgány spoločnosti. Do pôsobnosti valného zhromaždenia patrí zmena stanov, rozhodnutie o zvýšení a znížení základného imania, voľba a odvolanie členov predstavenstva a dozornej rady, schválenie účtovnej závierky.

Predstavenstvo – štatutárny orgán spoločnosti, ktorý riadi činnosť spoločnosti a koná v jej mene. Zabezpečuje riadne vedenie účtovníctva spoločnosti a predkladá valnému zhromaždeniu na schválenie účtovnú závierku a návrh na rozdelenie zisku.

Dozorná rada – orgán, ktorý dohliada na výkon pôsobnosti predstavenstva a uskutočňovanie podnikateľskej činnosti spoločnosti. Je oprávnená nahliadať do všetkých dokladov a záznamov týkajúcich sa činnosti spoločnosti a kontrolovať účtovné záznamy.

3.1.5.5 Jednoduchá spoločnosť na akcie

Jednoduchá spoločnosť na akcie (j. s. a.) je nový typ obchodnej spoločnosti upravený zákonom č. 389/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov. Tento typ obchodnej spoločnosti je možné zakladať len od roku 2017.

Jednoduchá spoločnosť na akcie je „kapitálovou obchodnou spoločnosťou, ktorá spája prvky s. r. o. (nízke požiadavky na základné imanie, jednoduchá štruktúra spoločnosti) a a. s. (podiel na základnom imaní je určený akciou s určitou (nominálnou) hodnotou, súčet hodnôt akcií zodpovedá základnému imaniu).

Jednoduchá spoločnosť na akcie je spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojim majetkom. Akcionár neručí za záväzky spoločnosti.

Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie „jednoduchá spoločnosť na akcie“ alebo skratku „j. s. a.“.

Akcie spoločnosti môžu mať len zaknihovanú podobu a môžu znieť len na meno. S akciami spoločnosti sú spojené práva akcionára ako spoločníka podieľať sa podľa zákona a stanov spoločnosti na jej riadení, zisku a na likvidačnom zostatku po zrušení spoločnosti s likvidáciou.

Zakladateľská listina, zakladateľská zmluva alebo stanov spoločnosti môžu určiť, že menovitá hodnota akcií sa vyjadruje v eurocentoch alebo v kombinácii eur a eurocentov. Hodnota základného imania spoločnosti musí byť aspoň 1 euro.

Spoločnosť môže založiť jedna osoba alebo viacero osôb. Môže ísť o fyzické aj právnické osoby. Zakladateľská zmluva, resp. zakladateľská listina musí byť vo forme notárskej zápisnice o právnom úkone. Povinnou súčasťou zakladateľského dokumentu musia byť stanov spoločnosti.

Je potrebné založiť si živnostenské oprávnenie (podľa predmetu činnosti). Získať oprávnenie na podnikanie podľa živnostenského zákona.

Spoločnosť vzniká zápisom do obchodného registra. Akcie spoločnosti musia byť zapísané do registra a mať pridelený tzv. ISIN – kódy prideliť Centrálny depozitár cenných papierov (CDCP) na základe doručenej žiadosti. Spoločnosť má povinnosť viesť prostredníctvom CDCP register akcionárov.

Pred vznikom spoločnosti musí byť upísaná celá hodnota základného imania a splatené všetky vklady. Základné imanie môže byť rozdelené na ľubovoľný počet akcií, s minimálnou hodnotou 1 cent.

3.1.5.6 Družstvo

Družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založeným s cieľom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Družstvo musí mať najmenej päť členov alebo aspoň dve právnické osoby. Na jeho založenie sa vyžaduje konanie ustanovujúcej schôdze družstva. Družstvo je právnickou osobou, ktorá za porušenie svojich záväzkov zodpovedá celým svojím majetkom. Členovia neručia za záväzky družstva, ale stanovami sa môže určiť, že členovia družstva alebo niektorí z nich majú na základe rozhodnutia členskej schôdze voči družstvu do určitej výšky uhradzovacie povinnosti presahujúce členský vklad na krytie strát družstva.

Základné imanie družstva tvorí súhrn členských vkladov, ktoré sa zapisuje do obchodného registra a musí byť najmenej 1 250 eur. Pred podaním návrhu na tento zápis byť splatená aspoň polovica zapisovaného základného imania. Družstvo je povinné pri svojom vzniku zriadiť nedeliteľný fond najmenej vo výške 10 % zapisovaného základného imania. Tento fond družstvo dopĺňa najmenej o 10 % ročného čistého zisku, a to až do doby, kým výška nedeliteľného fondu dosiahne sumu rovnajúcu sa polovici zapisovaného základného imania družstva.

Návrh na zápis je povinné podať predstavenstvo. Návrh na zápis podpisujú všetci členovia predstavenstva. Družstvo vzniká dňom zápisu do obchodného registra.

Orgány družstva:

- členská schôdza,
- predstavenstvo,
- kontrolná komisia,
- ďalšie orgány družstva podľa stanov.

3.2 Živnostenské podnikanie

Podmienky živnostenského podnikania a kontrolu nad ich dodržiavaním upravuje **zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní** (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Živnostenské oprávnenie je právo vykonávať živnosť. Toto právo vzniká fyzickým osobám a právnickým osobám, ak splnia všeobecné a osobitné podmienky na vykonávanie živnosti.

3.2.1 Podmienky prevádzkovania živnosti

Všeobecnou podmienkou prevádzkovania živnosti fyzickými osobami je dosiahnutie veku 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony a bezúhonnosť.

U slovenskej právnickej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať fyzická osoba alebo osoby, ktoré sú jej štatutárnym orgánom.

V prípade podniku zahraničnej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať osoba vedúceho podniku zahraničnej osoby a v organizačnej zložke podniku zahraničnej osoby osoba vedúceho organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby.

Osobitná odborná spôsobilosť je súhrn teoretických vedomostí, praktických schopností a ovládanie technických alebo technologických postupov, ktoré musí spĺňať každý, kto vykonáva činnosti v prílohe č. 4 Živnostenského zákona. Odborné vykonávanie činnosti počas prevádzkovania živnosti môže byť zabezpečená aj prostredníctvom zodpovedného zástupcu. Zodpovedný zástupca je fyzická osoba ustanovená podnikateľom, ktorá spĺňa všeobecné i osobitné podmienky prevádzkovania živnosti a má bydlisko na území SR alebo iné oprávnenie na pobyt podľa osobitného predpisu.

Zodpovedný zástupca musí byť pri prevádzkovaní živnosti v pracovnom pomere k podnikateľovi – to neplatí, ak je ním za podmienok upravených osobitným zákonom manžel (manželka) podnikateľa alebo podnikateľov príbuzný v priamom rade alebo súrodenec, alebo ak ide o právnickú osobu, jej spoločník alebo člen, a ak ide o obec, jej starosta.

V prípade právnickej osoby musí osobitné podmienky spĺňať jej zodpovedný zástupca, ktorého je právnická osoba povinná ustanoviť pri prevádzkovaní remeselnej živnosti a viazanej živnosti. Funkciu zodpovedného zástupcu nemožno vykonávať vo viacerých ako v jednej prevádzkarni. Podnikateľ, ktorý má zriadených viac prevádzkarní alebo združené prevádzkareň a v nich prevádzkuje remeselnú alebo viazanú živnosť, je povinný ustanoviť aspoň jedného zodpovedného zástupcu pre každú takúto prevádzkareň.

Ustanovenie zodpovedného zástupcu, ako aj ukončenie výkonu jeho funkcie podnikateľ oznámi živnostenskému úradu v lehote 15 dní. Na ustanovenie nového zodpovedného zástupcu má podnikateľ najviac 15 dní.

3.2.2 Druhy živností

Živnosti sa podľa predpokladov vzniku živnostenského oprávnenia rozlišujú na:

- **remeselné** – zoznam remeselných živností je uvedený v prílohe č. 1 zákona. Vyžaduje sa preukazovanie odbornej spôsobilosti, a to výučným listom alebo iným dokladom o riadnom ukončení príslušného učebného alebo študijného odboru.
- **viazané** – viazané živnosti sú živnosti uvedené v prílohe č. 2 zákona. Odborná spôsobilosť je upravené osobitnými predpismi uvedenými v prílohe č. 2 zákona alebo ustanovená touto prílohou.
- **voľné** – živnosti, ktoré nie sú uvedené v prílohách č. 1 a 2 a ich označenie nezodpovedá obsahu živností uvedených v týchto prílohách. Pre prevádzkovanie týchto živností musia byť splnené len všeobecné podmienky. Preukazovanie odbornej ani inej spôsobilosti sa nevyžaduje.

3.2.3 Živnostenské oprávnenie

Kto chce prevádzkovať živnosť je povinný to ohlásiť živnostenskému úradu miestne príslušnému podľa sídla právnickej osoby alebo bydliska fyzickej osoby. V prípade zahraničnej osoby je príslušným živnostenským úradom podľa adresy miesta činnosti podniku zahraničnej osoby alebo adresy miesta činnosti organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby. Ak má na území SR zriadených niekoľko organizačných zložiek podniku zahraničnej osoby, príslušnosť živnostenského úradu je podľa voľby zahraničnej osoby.

Od 1. októbra 2007 môže fyzická osoba alebo právnická osoba zároveň s ohlásením živnosti využiť službu živnostenského úradu plniaceho funkciu jednotného kontaktného miesta spočívajúcu v zabezpečení registrácie daňovníka u správcu dane a oznámenia zriadenia prevádzkarne. Okrem toho sa fyzické osoby môžu na živnostenskom úrade prihlásiť v systéme povinného zdravotného poistenia a zároveň oznámiť zmenu platiteľa poistného za samostatne zárobkovo činnú osobu.

Informačné systémy jednotlivých úradov sú prepojené cez živnostenský register, zapisovanie údajov do ktorého vykonáva živnostenský úrad. Informácie zo živnostenského registra fakultatívnym spôsobom bezodkladne poskytuje na účely zabezpečenia registrácie v systémoch daňových úradov a zdravotných poisťovní alebo na účely obstarania výpisu z registra trestov.

Zahraničná osoba pripojí k ohláseniu výpis z registra trestov a výpis z registra trestov osoby, ktorá nie je občanom SR, ak ide o vedúceho podniku zahraničnej osoby alebo vedúceho organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby. Výpis z registra trestov nesmie byť čase predloženia strašší ako 3 mesiace a musí byť predložený spolu s úradne overeným prekladom do štátneho jazyka. Náležitou ohlásenia živnosti je aj úhrada správneho poplatku podľa osobitného predpisu.

Ak živnostenský úrad zistí, že ohlásenie má všetky potrebné náležitosti a podnikateľ spĺňa všetky podmienky ustanovené zákonom, vydá osvedčenie o živnostenskom oprávnení najneskôr do 3 pracovných dní odo dňa doručenia kompletnej žiadosti.

Živnostenské oprávnenie platí pre celé územie Slovenskej republiky.

Živnostenské oprávnenie zaniká smrťou fyzickej osoby alebo zánikom právnickej osoby, uplynutím času, na ktorý bolo oprávnenie vydané, rozhodnutím živnostenského úradu z dôvodov určených zákonom alebo oznámením o ukončení podnikania.

Podnikateľ môže oznámiť miestne príslušnému živnostenskému úradu pozastavenie prevádzkovania živnosti, ktoré nemôže byť kratšie ako 6 mesiacov a dlhšie ako 3 roky.

3.3 Jednotné kontaktné miesta

Úlohou jednotných kontaktných miest je uľahčenie vstupu slovenských a zahraničných záujemcov o podnikanie na slovenský trh. JKM vznikli vo všetkých členských štátoch EÚ a štátoch, ktoré sú zmluvnými stranami dohody o EHP a spolu tvoria celoeurópsku sieť jednotných kontaktných miest pod názvom "**EUGO Network**".

Prostredníctvom JKM je možné vybaviť všetky povinné administratívne úkony súvisiace so začiatkom podnikania a niektoré úkony súvisiace s podnikateľskou činnosťou na jednom mieste (napr: ohlásiť živnosť, požiadať o zápis do obchodného registra, prihlásiť sa do systému povinného zdravotného poistenia, oznámiť zmeny, ukončiť podnikanie a pod.). Okrem týchto služieb poskytujú JKM aj podrobné informácie týkajúce sa vzniku oprávnenia na podnikanie.

Jednotné kontaktné miesta v SR fungujú prostredníctvom 49-tich fyzických a 1 elektronického jednotného kontaktného miesta.

Fyzické JKM v SR vznikli 1. októbra 2007 a ich úlohy plnia všetky okresné úrady, odbory živnostenského podnikania v SR. JKM poskytujú informácie a umožňujú vznik oprávnenia na podnikanie podľa živnostenského zákona a od 1. júna 2010 sprostredkujú aj vznik oprávnenia na podnikanie podľa vybraných osobitných predpisov. Viac informácií o fyzických JKM nájdete na stránke: <https://www.minv.sk/?fyzicke-jednotne-kontaktne-miesta-v-sr>

Od 1. januára 2012 funguje v SR jedno **elektronické JKM**, ktoré poskytuje podrobné informácie o podmienkach vstupu do podnikania pre jednotlivé služby zahrnuté v smernici o službách a umožňuje **elektronicky** požiadať o vznik oprávnenia na podnikanie prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy SR. Viac informácií o elektronickom JKM nájdete na stránke: <https://www.minv.sk/?elektronicke-jednotne-kontaktne-miesto>

Podnikanie v členských štátoch EÚ/EHP

Záujemcovia o podnikanie v štátoch EÚ/EHP môžu využiť služby jednotlivých národných JKM, ktoré im poskytnú informácie o podnikaní a umožnia podať žiadosť o oprávnenie na podnikanie aj elektronicky. Kontakty na národné JKM v členských štátoch EÚ a EHP nájdete na stránke EUGO siete jednotných kontaktných miest : https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/services-directive/in-practice/contact_sk

3.4 Obchodný register

Zákon o obchodnom registri zakotvuje zoznam údajov, ktoré sa u jednotlivých podnikateľských subjektoch zapisujú do obchodného registra. Pokiaľ dôjde k zmene niektorého zo zapísaných údajov, zakotvuje zákon o obchodnom registri povinnosť podať návrh na zápis zmeny zapísaných údajov do obchodného registra. Návrh je možné podať v papierovej / listinnej forme alebo elektronicky na ôsmych okresných súdoch v sídle krajského súdu, ktorých zoznam a kontaktné údaje nájdete na stránke: <https://obcan.justice.sk/infosud/>

Výška správneho poplatku na zápisy do obchodného registra sa stanovuje v zmysle prílohy zákona SNR č. 71/1992 Zb. V prípade elektronického podania sadzba poplatku predstavuje 50 % z pevnej sumy ustanovenej v Sadzobníku súdnych poplatkov v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, nájdete na stránke: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/71/20180101#priloha> .

3.5 Pridelovanie IČO (identifikačné číslo organizácie)

Podľa zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o RPO“) sa identifikačné číslo prideluje:

- každej právnickej osobe, každej fyzickej osobe – podnikateľovi a každému orgánu verejnej moci,
- každému odštepnému závodu, každému podniku zahraničnej osoby a každej organizačnej zložke podniku zahraničnej osoby,
- každej zapísanej organizačnej zložke.

Každý právnickej osobe, fyzickej osobe – podnikateľovi, orgánu verejnej moci, odštepnému závodu, podniku zahraničnej osoby, organizačnej zložke podniku zahraničnej osoby a zapísanej organizačnej zložke sa prideluje len jedno identifikačné číslo.

Identifikačné číslo prideluje štatistický úrad na žiadosť povinnej osoby zodpovednej za zápis osôb podľa bodu do zdrojových evidencií alebo registrov (napr. obchodný register, živnostenský register, register politických strán a pod.). Povinná osoba oznamuje identifikačné číslo tomu, komu bolo na základe jej žiadosti pridelené.

Povinné osoby podávajú štatistickému úradu žiadosti o pridelenie IČO v elektronickej podobe prostredníctvom webového formulára – Generátora IČO, ktorý im sprístupní štatistický úrad.

Identifikačné číslo oznámi štatistický úrad v elektronickej podobe bezodkladne po doručení žiadosti povinnej osobe, ktorá o jeho pridelenie požiadala, a ak taká osoba nie je, tomu, komu bolo pridelené; rozhodnutie o pridelení identifikačného čísla sa nevyhovie. Pridelenie identifikačného čísla podľa zákona o RPO je oslobodené od správnych poplatkov.

4. Zdroje financovania podnikov na Slovensku

Malé a stredné podniky na Slovensku majú rôzne zdroje financovania, ktoré môžu byť zo súkromných a verejných zdrojov, z interných a externých zdrojov.

Interné zdroje financovania podniku

Financovaním podniku z interných zdrojov rozumieme pokrývanie jeho potrieb zo zdrojov získaných z finančno-hospodárskej činnosti samotného podniku. Tieto zdroje financovanie podnikových potrieb sa objavujú až v priebehu hospodárenia podniku, na základe toho ako podnik získava zdroje rozlíšujeme tieto formy:

- Financovanie zo zisku – samofinancovanie,
- Financovanie z odpisov,
- Financovanie z rezerv,
- Financovanie v dôsledku uvoľnenia peňazí alebo racionalizáciou, zmenou majetkovej štruktúry a uplatňovaním technického pokroku.

Externé zdroje financovania - programy, mechanizmy a inštitúcie

Existuje niekoľko programov, mechanizmov a inštitúcií, ktoré podávajú podnikateľovi pomocnú ruku, ako napríklad:

- Záručné programy – Slovenská záručná a rozvojová banka,
- Úverové programy – Slovak Business Agency, Slovenská záručná a rozvojová banka, Všeobecná úverová banka, a.s., Československá obchodná banka a.s., Slovenská sporiteľňa, a.s., Tatra banka, a.s., OTP Banka Slovensko, a.s., UniCredit Bank, a.s. a pod.
- Príspevkové programy – Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo dopravy a pôšt a telekomunikácií SR, Slovak Business Agency, Slovenská záručná a rozvojová banka, Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu, a pod.
- Kapitálové vstupy – spoločnosti, príp. podnikateľskí anjeli poskytujúce/i rizikový kapitál

4.1 Investičné stimuly

Slovenská republika sa vyznačuje výraznými regionálnymi rozdielmi a investičné stimuly sú jedným z nástrojov, ktoré by mali motivovať investorov, aby umiestnili svoje nové prevádzky prioritne v menej rozvinutých regiónoch, t.j. v oblastiach s vyššou mierou nezamestnanosti.

Viazanosť na konkrétny región je jednou zo základných črt investičných stimulov a podmienky pre ich poskytnutie sú rovnaké ako pre zahraničných tak aj pre tuzemských podnikateľov.

Príslušná legislatíva delí projekty, ktoré môžu byť podporené investičnou pomocou do týchto kategórií:

- priemyselná výroba
- technologické centrá
- kombinované projekty priemyselnej výroby a technologického centra
- centrá podnikových služieb

Každá z uvedených kategórií má zadané vlastné podmienky, ktoré je potrebné splniť na to, aby sa subjekt mohol o pomoc uchádzať.

Investičná pomoc môže byť poskytnutá vo forme:

- dotácie na dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý nehmotný majetok
- úľavy na dani z príjmov
- príspevku na vytvorené nové pracovné miesta
- prevodu nehnuteľného majetku alebo nájmu nehnuteľného majetku za hodnotu nižšiu, ako je hodnota nehnuteľného majetku alebo hodnota nájmu nehnuteľného majetku stanovená znaleckým posudkom

Legislatívny rámec investičnej pomoci v Slovenskej republike tvorí Zákon č. 57/2018 o regionálnej investičnej pomoci, ktorý je plne v súlade s legislatívou EÚ.

Na základe **Zákona č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci** v platnom znení je možné požiadať na príslušnom ministerstve o poskytnutie regionálnej investičnej pomoci a pomoci v zamestnanosti na budovanie technologických centier alebo ich expanziu.

Žiadosť o investičnú pomoc môže podať iba právnická alebo fyzická osoba – podnikateľ s miestom podnikania alebo so sídlom na území Stimuly sú dostupné pre projekty priemyselnej výroby alebo technologických centier, prípadne ich kombinácií a pre centrá podnikových služieb. Pričom pre každú z podporovaných oblastí sú stanovené špecifické podmienky, ktoré musia žiadatelia o investičnú pomoc splniť, okrem iného v závislosti od, požadovanej formy pomoci.

Investičná pomoc môže byť poskytovaná vo forme dotácie na nákup dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, úľavy na daniach z príjmov, príspevku na vytvorenie nových pracovných miest a vo forme prevodu alebo prenájmu nehmotného majetku za hodnotu nižšiu, než je jeho hodnota stanovená znaleckým posudkom.

Regionálne rozdiely v SR sa odrážajú aj na intenzite pomoci:

- západné Slovensko (s výnimkou Bratislavy) – maximálna intenzita pomoci je vo výške 25 % z celkových oprávnených nákladov
- stredné a východné Slovensko 35 %.

Uvedené intenzity pomoci je možno zvýšiť pre stredné podniky o ďalších 10 % a pre malé podniky o 20 %.

Oprávnenými nákladmi projektu, z ktorých sa vypočítava výška pomoci, môžu byť napr. náklady na obstaranie pozemkov, budov, strojov a zariadení, priemyselných práv a licencií, náklady na nájom pozemkov, budov, technológií a mzdové náklady.

Základnými všeobecnými podmienkami, ktoré musia uchádzači o investičnú pomoc splniť, sú napr.

- založenie nového podniku alebo rozšírenie / diverzifikácia existujúcej produkcie. Začiatu prác na projekte musí predchádzať podanie investičného zámeru na Ministerstvo hospodárstva SR.
- vynaloženie minimálnej výšky investičných nákladov a zrealizovanie investičného projektu do 3 resp. 5 rokov (v závislosti od výšky oprávnených nákladov) od doručenia rozhodnutia o schválení pomoci.

Pre každú z podporovaných oblastí sú stanovené špecifické podmienky, ktoré musia žiadatelia o investičnú pomoc splniť v závislosti od požadovanej formy pomoci, lokality a od toho, či je investičný projekt realizovaný v tzv. prioritnej oblasti.

Stimuly pre výskum a vývoj

Na základe zákona č. 185/2009 Z.z. o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov je možné požiadať o poskytnutie dotácie z prostriedkov štátneho rozpočtu (MŠ SR) na podporu základného výskumu, aplikovaného výskumu alebo experimentálneho vývoja, vypracovanie štúdie realizovateľnosti projektu, zabezpečenia ochrany priemyselného vlastníctva, na dočasné pridelenie vysokoškolsky kvalifikovaného zamestnanca výskumu a vývoja a úľavu na dani z príjmu právnickej osoby najviac na tri po sebe nasledujúce zdaňovacie obdobia (MF SR). Odkaz na bližšie informácie www.minedu.sk.

Ďalšie možnosti podpory projektov výskumu, vývoja a inovácií:

- Slovenská inovačná a energetická agentúra (www.siea.sk/)
- Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy (www.asfeu.sk/)
- Agentúra na podporu výskumu a vývoja (<https://www.apvv.sk>)
- Stimuly pre výskum a vývoj Ministerstva školstva SR
(<https://stimuly.vedatechnika.sk/>)

Odpočet nákladov na výskum a vývoj (super odpočet) je ďalšou štátnou pomocou, v rámci ktorej si môžu daňovníci, ktorí vykonávajú výskum a vývoj od základu dane zníženého o odpočet straty odpočítat súčet:

- 100 % výdavkov vynaložených na výskum a vývoj v zdaňovacom období, za ktoré sa daňové priznanie podáva,
- 100 % kladného rozdielu medzi priemerom úhrnu výdavkov (nákladov) vynaložených na výskum a vývoj:
 - v zdaňovacom období, za ktoré daňovník super odpočet uplatňuje a v bezprostredne predchádzajúcom zdaňovacom období a
 - v dvoch bezprostredne predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach.

Crowdfunding – financovanie inovácií

Crowdfunding je ďalšou z možností alternatívnych foriem financovania podnikateľských aktivít, ktorého myšlienkou je financovanie projektov vďaka menším sumám zozbieraným od širokej verejnosti. Svoj projekt si môžete zverejniť na lokálnej slovenskej crowdfundingovej platforme StartLab, či osloviť medzinárodnú verejnosť napríklad pomocou portálu Kckstarter. Ľudia, ktorých váš projekt oslovil a chcú vás podporiť, vedia prispieť finančným príspevkom v rôznej výške priamo cez portál, či napríklad si váš produkt/službu zakúpiť v „predpredaji“.

Väčšie a rozbehutejšie firmy môžu svoj kapitál rozvíjať aj na takzvaných „crowdinvesting“ platformách, výmenou za percentuálny podiel v spoločnosti. V tomto prípade ide o projekty, ktorých požadovaná cieľová suma sa pohybuje podstatne vyššie, a to v desiatkach až stovkách tisíc eur. Na Slovensku môžete takýto spôsob financovania vyžiť vďaka „crowdinvesting“ platformám Crowdberry alebo Conda.

V oblasti crowdfundingu existujú tri typy investorov, ktorí poskytujú prostriedky pre zverejnené projekty, a to:

- **„donators“** – investujú prostriedky bez toho, že by očakávali nejakú spätnú návratnosť, či už vo forme peňazí alebo výsledku projektu;
- **„adopters“** – investujú väčšinou do vecných prostriedkov, ktoré majú cieľ produkovať nové výrobky. Títo investori očakávajú získanie výsledku projektu ihneď po jeho dokončení;
- **klasickí investori** – od svojej investície očakávajú zisk.

Crowdfunding je celoeurópskym fenoménom. Európska komisia identifikovala fungujúce platformy v 22 z 28 členských krajín EÚ. Využívanosť aj úroveň rastu tohto typu financovania sa však výrazne líši naprieč členskými krajinami, čo však do istej miery odráža veľkosť a rozvinutosť jednotlivých kapitálových trhov.

4.2 Schéma na podporu malého a stredného podnikania v SR

Predmetom schémy na podporu malého a stredného podnikania v SR (ďalej len „schéma“) je poskytovanie pomoci de minimis (ďalej len „pomoc“) v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 formou dotovaných služieb.

Schéma sa zameriava na podporu podnikateľských subjektov s cieľom zvýšiť rozvoj ich podnikateľských zručností a konkurencieschopnosti MSP na Jednotnom trhu EÚ či trhoch tretích krajín. Schéma vychádza z iniciatívy EÚ a nadväzuje na princípy Zákona o malých a stredných podnikoch (Small Business Act) a to predovšetkým na princíp 1 Vytvorenie prostredia, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie; princíp 7 Využívanie príležitostí, ktoré ponúka Jednotný trh; princíp 8 Podpora zvyšovania zručností v MSP a všetky formy inovácií; princíp 10 Internacionalizácia a na Stratégiu vonkajších ekonomických vzťahov SR na obdobie 2014 – 2020.

Cieľom pomoci je podporiť začínajúce a existujúce MSP prostredníctvom komponentov schémy, ktoré umožnia prijímateľovi získať prístup k poznatkom a skúsenostiam s podnikaním a umožnia rásť a rozšíriť podnikanie na území Slovenskej republiky, na Jednotnom trhu EÚ či trhoch tretích krajín pre zvýšenie ich konkurencieschopnosti a možnosti rastu na trhu.

Poskytovateľom pomoci je Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ako Sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Výskum a inovácie.

Vykonávateľmi schémy sú:

- Národné podnikateľské centrum (NPC) – <https://www.npc.sk/sk/services/>
- Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) – <https://www.sario.sk>
- Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) – <https://www.cvtisr.sk>

V rámci tejto schémy je možné poskytnúť pomoc malým a stredným podnikateľom (MSP) v rámci celého územia SR.

Schéma je realizovaná prostredníctvom 15 komponentov, ktorých obsahom sú služby schémy.

Komponent 1 – Stážové pobyty v zahraničí - komponent zameraný na realizáciu stážových pobytov v zahraničí. Služby tohto komponentu zahŕňajú najmä:

- predodletovú prípravu, ktorá obsahuje napr. individuálne a/alebo skupinové poradenstvo zamerané na prípravu prijímateľa na úspešné absolvovanie stáže,
- zabezpečenie účasti na stážovom pobyte vo vybranej zahraničnej krajine v limitovanej dĺžke.

Komponent 2 – Kombinované stážové pobyty - komponent zameraný na realizáciu kombinovaných stážových pobytov na zahraničnom a domácom trhu. Služby tohto komponentu zahŕňajú najmä zabezpečenie:

- účasti na stážovom pobyte na území Slovenskej republiky v limitovanej dĺžke,
- účasti na stážovom pobyte vo vybranej zahraničnej krajine v limitovanej dĺžke.

Komponent 3 – Účasť na medzinárodných odborných podujatiach, ktorý umožňuje prijímateľom účasť na medzinárodných odborných podujatiach prezentujúcich napr. poznatky v podnikateľských trendoch, sektoroch a odvetviach.

Komponent 4 – Skupinové poradenstvo - umožňuje prijímateľom účasť na:

- a) skupinových informačných, popularizačných a motivačných aktivitách (napr. sťažže, príklady úspešnej podnikateľskej praxe, konferencie, informačné semináre a pod
- b) skupinových vzdelávacích podujatiach, ktoré sú zamerané na prehĺbenie podnikateľských zručností a kompetencií. Služby komponentu sa realizujú najmä v nasledujúcich tematických oblastiach: marketing; financie; právo a legislatíva; manažment; programy EÚ; export a internacionalizácia; nástroje elektronického podnikania, alternatívne obchodné a podporné platformy, alternatívne formy podnikania a pod.

Komponent 5 – Krátkodobé individuálne poradenstvo – krátkodobé individuálne poradenstvo pre prijímateľov, ktorí majú záujem o rast a rozšírenie svojho podnikania na slovenskom trhu a/alebo zahraničných trhoch. Komponent 5 má za cieľ poskytnúť základné odborné poradenstvo týkajúce sa operatívnych a čiastkových problémov MSP.

Komponent 6 – Dlhodobé individuálne poradenstvo – tvorí dlhodobé individuálne poradenstvo vo vybranej oblasti podnikania jednotlivých MSP, ktorí majú záujem o rast a rozšírenie svojho podnikania na slovenskom trhu a/alebo zahraničných trhoch. Cieľom komponentu 6 je komplexné riešenie problémov MSP strategického charakteru najmä v tematických oblastiach ako: marketing; financie; právo a legislatíva; manažment; projektové poradenstvo v oblasti komunitárnych programov EÚ; export a internacionalizácia; alternatívne obchodné platformy; nástroje elektronického podnikania; strategické poradenstvo.

Komponent 7 – Podpora rastu a internacionalizácie MSP – ide o služby pre prijímateľov, ktorí majú záujem o rast a rozšírenie svojho podnikania na domácich a zahraničných trhoch napr. typu:

- a) individuálna účasť na prezentačných podujatiach typu veľtrhy a výstavy,
- b) propagácia MSP prostredníctvom elektronických médií,
- c) vypracovanie projektovej dokumentácie pre potreby zapojenia sa do unitárnych programov.

Komponent 8 – Tréningové e-shopy – služby pre prijímateľov, ktoré im umožňujú časovo ohraničené využívanie tréningového e-shopu prevádzkovaného vykonávateľom schémy, prostredníctvom:

- a) bezodplatného využívania tréningového e-shopu,
- b) individuálneho poradenstva v predmetnej oblasti e-shopu.

Činnosti v tréningových e-shopoch sú orientované na poskytovanie podpory formou bezplatného poskytovania virtuálneho priestoru – e-shopu počas časovo ohraničenej doby. V tomto priestore sa účastník aktivity učí ako podnikateľ v týchto podmienkach a akým hrozbám musí čeliť. Činnosti v e-shopoch okrem využívania virtuálneho priestoru zahŕňajú aj využívanie služieb v podobe individuálneho poradenstva orientovaného na daný typ aktivity.

Komponent 9 – Creative Point Komponent 9 tvorí Creative Point, ktorý predstavuje súbor služieb realizovaných v Creative Point s využitím dostupných technológií na rozvoj kreatívnych zručností a podnecujúcich k inováciám a k tvorbe nových výrobkov a dizajnov. Služby v Creative Point sú určené pre prijímateľov, ktorí majú záujem o rast a rozšírenie svojho podnikania na slovenskom trhu a/alebo zahraničných trhoch. Prijímatelia majú možnosť pomocou technologických zariadení vytvárať, skúšať a testovať funkčnosti svojich podnikateľských nápadov, modelov, prototypov, dizajnov a podobne. Ide najmä o tieto typy služieb:

- a) bezodplatné užívanie strojov a technológií pobádajúcich k technologickému rozvoju podnikania MSP v SR,
- b) poskytovanie jednorazového individuálneho poradenstva s témou bezpečnosti práce pri obsluhu strojov a zariadení v Creative Point,
- c) účasť na: - skupinových informačných aktivitách (napr. súťaže, príklady úspešnej podnikateľskej praxe, roadshow a pod.), - skupinovom odbornom poradenstve a špeciálnych workshopoch v rámci tematického rozsahu komponentu 9.
- d) krátkodobé individuálne odborné poradenstvo pre prijímateľov, ktorí majú záujem o témy v rozsahu komponentu 9,
- e) dlhodobé individuálne odborné poradenstvo pre prijímateľov, ktorí majú záujem o témy v rozsahu komponentov 9.

Činnosti v Creative Point sú orientované na poskytovanie podpory formou bezplatného prenájmu strojov, zariadení a technológií počas otváraciej doby danej organizácie. Činnosti v Creative Point okrem využívania zariadení zahŕňajú aj možnosť zúčastniť sa na rôznych typoch skupinových informačných aktivít a skupinových poradenstvách orientovaných na podporu využívania daných technológií v podnikaní.

Komponent 10 – Inkubátor – Inkubátor pozostáva zo služieb spojených so zabezpečením a sprístupnením podpornej infraštruktúry, ktorá poskytuje „zázemie“ pre prijímateľov formou dvoch typov členstva:

a) Fyzické členstvo v Inkubátore zahŕňa najmä nasledovné služby:

- bezodplatné užívanie administratívnych priestorov,
- bezodplatné užívanie zasadacích priestorov,
- bezodplatné užívanie technických priestorov,
- služby spojené so zabezpečením infraštruktúry,
- služby spojené s možnosťou registrácie sídla/miesta podnikania prijímateľa na adrese vykonávateľa,
- a iné služby technického a administratívneho typu.

Virtuálne členstvo v Inkubátore zahŕňa najmä nasledovné služby:

- bezodplatné užívanie chráneného virtuálneho priestoru vyčleneného pre účastníkov virtuálneho Inkubátora,
- služby spojené s možnosťou registrácie sídla/miesta podnikania prijímateľa na adrese vykonávateľa,
- bezodplatné užívanie zasadacích priestorov.

Činnosti v inkubátore sú orientované na poskytovanie podpory formou bezplatného prenájmu pracovného miesta 24 hodín 7 dní v týždni počas trvania zmluvy uzatvorenej s prijímateľom v zmysle tejto schémy. Prenájom okrem pracovného miesta zahŕňa pripojenie na internet a možnosť využívania kopírovacieho zariadenia. Počas pobytu v inkubátore účastník v inkubátore okrem užívania pracovného miesta využíva aj doplnkové podporné služby v podobe poradenstva a účasti na rôznych typoch podujatí.

Komponent 11 – Služby Inkubačného programu – tvoria služby Inkubačného programu, ktoré predstavujú ucelenú koncepciu podpory určenú pre prijímateľov počas pobytu v inkubátore. Služby Inkubačného programu zahŕňajú:

- a) odborné a dlhodobé poradenské služby formou individuálnych konzultácií najmä v nasledovných tematických oblastiach napr. manažment, právo a legislatíva, dane a účtovníctvo, marketing, financie, riadenie ľudských zdrojov, informačné technológie v podnikaní, ochrana duševného /priemyselného vlastníctva a pod.
- b) účasť na:
- informačných skupinových aktivitách (napr. súťaže, road show, príklady úspešnej podnikateľskej praxe, workshopy a pod.),
 - skupinovom odbornom poradenstve, ktoré je zamerané na podporu podnikania, možnosť nadviazania kontaktov potrebných pre lepšiu realizáciu svojej podnikateľskej činnosti a pod.,
 - skupinovom vzdelávacom podujatí, ktoré je zamerané na podporu sieťovania.
 - Služby Inkubačného programu (komponent 11) môže využívať len prijímateľ komponentu 10.

Komponent 12 – Služby Trade Pointu Komponent 12 tvoria služby Trade Pointu, ktoré predstavujú ucelenú podporu internacionalizácie slovenských MSP. Služby Trade Pointu zahŕňajú:

- krátkodobé individuálne poradenstvo najmä v nasledovných tematických oblastiach ako je podpora marketingových a investičných aktivít (napr. franchising, rôzne formy licencií a pod.) zameraných na zahraničné trhy, právne poradenstvo zamerané na vstup na

zahraničné trhy, identifikácia, komunikácia a negociácia s obchodnými partnermi, možnosti elektronického podnikania, alternatívne obchodné platformy a pod.,

- dlhodobé individuálne poradenstvo najmä v nasledovných tematických oblastiach ako je podpora marketingových a investičných aktivít (napr. franchising, rôzne formy licencií a pod.) zameraných na zahraničné trhy, právne poradenstvo zamerané na vstup na zahraničné trhy, identifikácia, komunikácia a negociácia s obchodnými partnermi, možnosti elektronického podnikania a pod.,
- tvorbu a poskytovanie prístupu k sektorovo teritoriálnym analýzam, za účelom podpory internacionalizácie MSP,
- zvýšenie internacionalizačného potenciálu MSP formou tvorby obchodných a technologických profilov vrátane osobnej návštevy spoločnosti za cieľom lepšieho oboznámenia sa s jej činnosťou a skvalitnenia prípravy profilu,
- účasť na: - skupinových informačných aktivitách (napr. súťaže, príklady úspešnej podnikateľskej praxe, workshopy a pod.), - skupinovom odbornom poradenstve, ktoré je zamerané na témy ako podpora alternatívnych obchodných platforiem, rozvoj elektronického podnikania a uľahčenie prístupu ku komunitárnym programom EÚ.

Komponent 13 – Služby CVTI SR, ktoré predstavujú systém podpory MSP, zamerané na tematickú oblasť nakladania s duševným/priemyselným vlastníctvom. Služby CVTI SR zahŕňajú:

- účasť na: - skupinových informačných aktivitách (napr. súťaže, príklady úspešnej podnikateľskej praxe, workshopy a pod.), - skupinovom odbornom poradenstve, ktoré je zamerané na témy súvisiace s duševným/priemyselným vlastníctvom a jeho nakladaním v podnikaní,
- krátkodobé individuálne poradenstvo pre prijímateľov, ktorí majú záujem o rast a rozšírenie svojho podnikania na slovenskom trhu a/alebo zahraničných trhoch v tematickej oblasti duševné/priemyselné vlastníctvo a nakladanie s ním v rámci podnikania,
- poskytovanie jednorazového individuálneho poradenstva s témou bezpečnosti práce pri obsluhu strojov a zariadení v dielni FabLab,
- bezodplatné užívanie strojov a technológií pobádajúcich k technologickému rozvoju podnikania MSP v SR.

Činnosti v FabLab sú orientované na poskytovanie podpory formou bezplatného prenájmu strojov, zariadení a technológií počas otváracej doby danej organizácie. Činnosti v FabLab okrem využívania zariadení zahŕňajú aj možnosť zúčastniť sa na rôznych typoch podujatí orientovaných na podporu využívania daných technológií v podnikaní.

Komponent 14 – Prezentačné a obchodné podujatia – organizovanie prezentačných a obchodných podujatí, ktoré zahŕňa realizáciu národných expozícií na zahraničných veľtrhoch a výstavách, podnikateľské misie, kooperačné, sourcingové a iné podujatia zamerané na podporu podnikania a prepájanie MSP, ktorí majú záujem o rast a rozšírenie svojho podnikania na slovenskom trhu a/alebo zahraničných trhoch. Služby komponentu zahŕňajú:

- účasť prijímateľov v spoločnom národnom stánku na vybraných zahraničných výstavách a veľtrhoch,
- súvisiace prípravné činnosti a sprievodné podujatia v zahraničí,
- účasť na podnikateľských misiách, tematických seminároch, workshopoch, informačných, odborných a diskusných fórach a okrúhlych stoloch ako aj kooperačných a sourcingových podujatiach na Slovensku a v zahraničí.

Komponent 15 – Exportná akadémia - služby pre prijímateľov, ktorí majú záujem o rozšírenie svojich zručností a odbornosti v rámci internacionalizačných aktivít. Služby komponentu zahŕňajú:

- odborné poradenstvo pre podporu expanzie na nové a rizikové zahraničné trhy,

- účasť na: - skupinových informačných aktivitách (napr. súťaže, príklady úspešnej podnikateľskej praxe, workshopy, road show a pod.), - skupinovom odbornom poradenstve. Poradenstvo bude zamerané na techniku a operácie v zahraničnom obchode (tzv. hard skills), negociačné zručnosti v styku so zahraničným partnerom, komunikáciu, prezentáciu a kultúrne odlišnosti a zvyklosti (tzv. soft skills), best practices v záujmových teritóriách, teritoriálne zamerané poradenstvo, odborné a tréningové aktivity a poradensko-odborný cyklus v oblasti zahraničného obchodu,
- odborné poradenstvo zamerané na predvýjazdovú prípravu slovenských MSP s cieľom poskytnúť základné informácie o teritóriu, pokyny k pripravovanému podujatiu, relevantné kontakty na partnerov v teritóriu, poradenstvo k financovaniu a poisteniu exportovaného tovaru alebo služby s daným teritóriom, poradenstvo k prevereniu bonity obchodného partnera v teritóriu a pod.,
- kvalifikačné programy, ktoré slúžia pre rozvoj kapacít výrobcov zvyšovaním ich odbornosti prostredníctvom série na seba nadväzujúceho skupinového kvalifikačného poradenstva, ktoré smerujú k odbornému rastu a v konečnom dôsledku k možnosti zaradiť sa na vyšší stupeň dodávateľského reťazca,
- realizácii kvalifikačných programov predchádza i nasleduje osobné poskytovanie poradenstva a služieb – pilotné overenie efektivity realizácie kvalifikačných programov na mieste.

Pomoc v rámci tejto schémy je poskytovaná vo forme bezplatne poskytovaných služieb MSP. Oprávnené výdavky predstavujú výdavky, ktoré by vznikli prijímateľovi v súvislosti so službami poskytovanými v rámci jednotlivých komponentov. Oprávnené výdavky nehradí prijímateľ.

Pomoc podľa schémy sa realizuje nepriamou formou v režime de minimis, t. j. dotovanými službami spojenými s realizáciou jednotlivých komponentov v zmysle článku H) tejto schémy.

4.3 Programy EÚ na podporu MSP a konkurencieschopnosti

Program COSME

Program COSME (Competitiveness of Enterprises and SMEs – program pre konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov) je nástrojom EÚ, špecificky zameraným na podporu konkurencieschopnosti, trvalej udržateľnosti a podnikateľského vzdelávania podnikov a malých a stredných podnikov. Fungovanie nástroja je zatiaľ plánované na rozpočtové obdobie 2014 až 2020 s alokovaným rozpočtom vo výške 2,3 miliardy EUR. Program COSME nadväzuje na úspechy programu CIP (Competitiveness and Innovation Framework Programme) z programového obdobia 2007 až 2013, ktorý pomohol mobilizovať 21 miliárd úverov a 3 miliardy rizikového kapitálu pre 383-tisíc európskych MSP.

Z programu COSME sa v aktuálnom plánovacom období (2014 až 2020) podporujú MSP v týchto oblastiach:

- Zlepšenie prístupu k financovaniu
- Podpora internacionalizácie a prístupu na trhy
- Vytvorenie prostredia podporujúceho konkurencieschopnosť
- Podnietenie podnikateľskej kultúry. COSME je program, ktorým sa vykonáva iniciatíva „Small Business Act“ (Zákon o malých podnikoch), ktorá odráža politickú vôľu Komisie uznať ústrednú úlohu MSP v hospodárstve EÚ.

Až 60% rozpočtových prostriedkov COSME je určených na podporu prístupu MSP k financovaniu, 21,5 % rozpočtových prostriedkov na zlepšenie prístupu MSP na trhy, 11 % na podporu podnikania a 2,5 % na zlepšenie rámcových podmienok pre konkurencieschopnosť európskych podnikov.

Program COSME je na národnej úrovni realizovaný prostredníctvom národných finančných sprostredkovateľov, na ktorých sa môžu podnikatelia z jednotlivých členských krajín obracať so žiadosťami o financovanie svojich podnikateľských projektov.

Pri cieľoch programu spojených so zlepšovaním prístupu podnikov na trh asistujú viaceré portály ako napríklad Európsky portál pre mladých podnikateľov. S implementáciou cieľov v oblasti podpory podnikania a poradenstva asistujú napríklad sieť Enterprise Europe Network. Na Slovensku (<https://www.een.sk/>) majú kancelárie so sídlom v Bratislave (traja partneri: [BIC Bratislava](#), [SBA](#) a [SOPK](#)) a v Prešove ([RPIC Prešov](#)).

Oficiálna stránka programu: <https://ec.europa.eu/growth/smes/cosme>

Informácie o programe: <https://innonews.blog/cosme-europsky-program-pre-msp/>

Program Horizont 2020

Program Horizont je historicky najväčším programom EÚ na podporu výskumu a inovácií. Na programovacie obdobie disponuje rozpočtom vo výške 80 miliárd EUR s ambíciou prilákať súkromné investície. Cieľom programu je pomoc s uvádzaním európskych inovácií na trh. Program vznikol zlúčením iniciatív Siedmeho rámcového programu zameraného na výskum a vývoj, Rámca pre konkurencieschopnosť a inovácie a Európskeho inštitútu pre inovácie a technológie z programovacieho obdobia 2007 až 2013.

Európska komisia a členské štáty EÚ identifikovali inovácie ako jeden z hlavných ťahúnov budúceho udržateľného ekonomického rastu a tvorby pracovných miest. Cieľom Horizontu 2020 je odstraňovať bariéry v rozvoji výskumu a inovácií a pomáhať ich spájať s iniciatívami verejného a súkromného sektora. Program je postavený na troch pilieroch:

- Excelentná veda, so zameraním na podporu inovatívneho výskumu, nových technológií a výskumnej infraštruktúry;
- Vedúce postavenie priemyslu, so zameraním na vytvorenie vedúceho postavenia vo vznikajúcich priemyselných technológiách, na zlepšenie prístupu MSP k rizikovému financovaniu a financovaniu inovácií;
- Spoločné výzvy, so zameraním na otázky zdravia, demografickej zmeny, biopotravín, bezpečných, čistých a efektívnych energií, na inteligentnú zelenú a integrovanú dopravu, dodávky surovínových zdrojov, efektívnosť zdrojov a roky na zmiernenie dopadov klimatickej zmeny.

Implementácia programu Horizont 2020 spadá do kompetencie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ktoré je národným koordinátorom Horizontu 2020 na Slovensku. Ministerstvo navrhuje a v spolupráci s partnermi (Centrum vedecko-technických informácií SR a Agentúrou na podporu výskumu a vývoja) realizuje opatrenia na podporu účasti slovenských univerzít, výskumných organizácií a podnikov v Horizonte 2020. Podpora zvýšenia účasti slovenských organizácií v porovnaní s predchádzajúcimi programami (napr. 7. RP) je zakotvená aj novom strategickom dokumente pre slovenskú vedu do roku 2020 „[Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR – RIS3 SK](#)“ a jednou zo základných priorít politiky v oblasti výskumu a vývoja v nadchádzajúcom období.

Základnými cieľmi pri implementácii Horizontu 2020 na Slovensku je zaktivizovať slovenskú komunitu výskumu a vývoja a podstatne zvýšiť počet podaných projektov do Horizontu 2020 a ich úspešnosť v mimoriadne silnej konkurencii výskumníkov z celej EÚ a ďalších asociovaných krajín.

Ministerstvo v tejto súvislosti vytvorilo systém národných podporných štruktúr pre Horizont 2020 zložený z národných delegátov, novej profesionálnej kancelárie národných kontaktných bodov a Styčnej kancelárie SR pre výskum a vývoj v Bruseli. Ich cieľom je hájiť záujmy SR pri príprave výziev Horizontu 2020 a informovať a asistovať slovenským výskumníkom, ktorí majú záujem o účasť v Horizonte 2020.

Národné kontaktné body sídlia v Centre vedecko-technických informácií SR, ktoré je priamo riadenou organizáciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

NCP fungujú ako podpora pri príprave projektov a pri hľadaní konzorcií pre projekty programu.

Meno a kontakt na NCP pre vybranú oblasť nájdete na stránke:

<http://novy.eraportal.sk/narodne-kontaktne-body/>

Viac informácií o programe: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

Ďalšie programy EÚ

Jedným z nástrojov EÚ na podporu MSP sú tiež komunitárne fondy, ktoré predstavujú programy medzinárodných partnerstiev čerpajúce finančné prostriedky zo spoločného programového rozpočtu s centralizovaným riadením a hodnotením projektov v Európskej komisii. Komunitárne programy sú zamerané predovšetkým na prehlbovanie spolupráce medzi členskými krajinami EÚ v rámci dlhodobého časového horizontu.

EUROSTARS

Program Eurostars predstavuje spoločný program EÚ a 33 členských krajín iniciatívy EUREKA (medzivládna iniciatíva na podporu trhovo orientovaného výskumu), ktorý je zameraný na európsku spoluprácu MSP, zaoberajúcich sa okrem iného aj výskumom a vývojom.

V súčasnom programovom období 2014 – 2020 je nástupcom programu Eurostars program Eurostars 2, ktorý poskytuje financovanie pre medzinárodné výskumné projekty. Projektov sa v rámci programu Eurostars 2 môžu zúčastniť aj veľké firmy, výskumné centrá a univerzity, ale len ako partneri MSP. Podporované sú predovšetkým tie projekty, ktoré významne pozitívne ovplyvnia vývoj novej technológie, inovácie, trhové a konkurenčné podmienky participujúcich malých a stredných firiem.

MŠVVaŠ SR má na obdobie 2014 – 2020 programu Eurostars 2 plánovanú sumu 500 tisíc eur ročne na podporu slovenských účastníkov v medzinárodných projektoch.

Ďalšie informácie: www.eurostars-eureka.eu

LIFE+

Európska komisia a členské krajiny EÚ poskytujú podporu aj v rámci oblasti životného prostredia a ochrany klímy, a to prostredníctvom programu LIFE+. Hlavnými cieľmi tohto nástroja, ktorými prispieva k udržateľnému rozvoju a dosahovaniu zámerov stratégie Európa 2020, sú nasledovné:

- prispievať k prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo,
- prispievať k ochrane a zlepšovaniu kvality životného prostredia a k zastaveniu a zvráteniu straty biodiverzity,
- urýchľovať zmeny pri tvorbe a vykonávaní politík prostredníctvom poskytovania a rozširovania postupov smerujúcich k dosiahnutiu environmentálnych a klimatických zámerov,
- podporovať inovatívne technológie v oblasti životného prostredia a zmeny klímy.

Celkový rozpočet pre program LIFE v programovom období 2014 – 2020 predstavuje 3, 45 miliárd eur.

Ďalšie informácie: <http://ec.europa.eu/environment/life/>

Erasmus pre mladých podnikateľov

Pokiaľ ste mladý podnikateľ, ktorý práve založil firmu, alebo plánujete začať s podnikaním, je možné zúčastniť sa výmenného pobytu pre začínajúcich podnikateľov prostredníctvom programu „Erasmus pre mladých podnikateľov“. Máte tak príležitosť stráviť určité obdobie v inej krajine, pracovať so skúseným podnikateľom, zbierať a vymieňať si vedomosti a obchodné nápady, potrebné na prevádzkovanie malej firmy. Spolupráca trvá od 1 do 6 mesiacov. Program "Erasmus pre mladých podnikateľov" financuje Európska komisia a realizuje sa prostredníctvom programu COSME.

Ďalšie informácie: www.erasmus-entrepreneurs.eu

4.4 Regionálne fondy - Interreg

Európska únia poskytuje podporu prostredníctvom financovania aj na regionálnej úrovni, ktorá je realizovaná nie len pre konkrétnu spoločnosť, ale subjekty (aj obchodné spoločnosti) vytvárajú tzv. konzorcium, spoločne s výskumnými a vývojovými inštitúciami, univerzitami či inými organizáciami. V kooperácii tak môžu podať spoločný projekt a čerpať finančné zdroje z prostriedkov jednotlivých programov EÚ.

Interreg sa sústreďuje predovšetkým na územnú spoluprácu s cieľom nájsť riešenia spoločných problémov či už v oblasti zdravotníctva, výskumu a vzdelávania, dopravy, alebo trvalo-udržateľnej energie. Program si za cieľ stanovuje zlepšenie kohéznej politiky prostredníctvom výmeny skúseností, prenosu osvedčených postupov či spoločných iniciatív v jednotlivých tematických oblastiach.

Programy Interreg sú realizované na rôznych úrovniach:

- **Interreg A** (cezhraničná spolupráca) - určené predovšetkým pre krajiny, ktoré so sebou hraničia (SR – AT, SR – HU, SR – ČR a pod.).
- **Interreg B** (nadmárodná spolupráca) - Transnacionálna kooperácia spája niekoľko krajín z EÚ k formovaniu väčšieho regiónu (pre Slovensko – The Danube Transnational Programme a Central Europe).
- **Interreg V C** (medziregionálna spolupráca)

Rozpočet pre program Interreg na programové obdobie 2014 – 2020: 10,1 miliárd eur.

Ďalšie informácie na: ec.europa.eu/regional_policy/sk/policy/cooperation/european-territorial/

4.5 Podpora exportu v SR

Štátna podpora exportu na Slovensku je realizovaná prostredníctvom služieb EXIMBANKY SR. Poslaním banky je štátna podpora slovenského exportu prostredníctvom bankových a poisťovacích aktivít.

EXIMBANKA SR ponúka svojim klientom širokú škálu bankových a poisťných produktov a možnosť ich kombinácie. Hlavnou výhodou takéhoto prepojenia je maximálna možná miera zabezpečenia poskytnutých úverov prostredníctvom poistenia a zjednodušený proces získavania finančných prostriedkov.

Medzinárodná investičná banka (MIB)

Medzinárodná investičná banka (The International Investment Bank - IIB, www.iib.int) bola založená v roku 1970 v Moskve (Ruská federácia). Od júla 2019 má sídlo v Budapešti. Členskými štátmi MIB sú Bulharská republika, Česká republika, Kubánska republika, Maďarsko, Mongolsko, Rumunsko, Ruská federácia, Slovenská republika a Vietnamská socialistická republika.

MIB poskytuje strednodobé a dlhodobé financovanie pre projekty na podporu ekonomického, sociálneho a environmentálneho rozvoja členských štátov. Celkové čisté úverové portfólio banky k 30. 04. 2019 predstavovalo 802 milióna eur.

MIB má investičný rating od ratingovej agentúry Fitch Ratings na úrovni BBB+ so stabilným výhľadom, od ratingovej agentúry Moody's na úrovni A3 so stabilným výhľadom a od agentúry S&P na úrovni A- so stabilným výhľadom.

Celkový splatený vklad SR do základného imania MIB je 21 481 113,06 eur, čo predstavuje 6,5 % splateného základného imania banky (330 mil. eur). Celkové základné imanie banky v súlade so zakladajúcimi dokumentmi predstavuje 2 miliardy eur. Bližšie informácie na stránke: www.iib.int

4.6 PRÍSPEVKY NA PODPORU ZAMESTNANOSTI

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť – § 49 o službách zamestnanosti

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (SZČ) môže Úrad práce sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) poskytnúť na čiastočnú úhradu nákladov súvisiacich s prevádzkovaním SZČ uchádzačovi o zamestnanie (ďalej len „UoZ“):

- ktorý bol v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace;
- ktorý bol vedený v evidencii UoZ najmenej 12 mesiacov ak v období 6 mesiacov pred zaradením do evidencie UoZ pozastavil alebo skončil prevádzkovanie SZČ, ktorá bude prevádzkovať živnosť v zmysle zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní;
- ktorý bude vykonávať poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch podľa neskorších predpisov;
- ktorý bude SZČ prevádzkovať najmenej 3 roky.

Žiadosť o poskytnutie finančného príspevku sa podáva písomne na úrad, v ktorého územnom obvode bude prevádzkovať SZČ.

V prípade poskytnutia príspevku z prostriedkov EÚ a zdrojov štátneho rozpočtu SR je pre poskytnutie uvedeného príspevku potrebné splniť kritériá oprávneného územia a oprávnenej cieľovej skupiny v rámci uvedeného národného projektu, o čom žiadateľ bližšie informuje miestne príslušný úrad. V rámci konkrétneho národného projektu nemožno poskytnúť príspevok žiadateľom, ktorí nie sú z oprávnenej cieľovej skupiny v rámci uvedeného národného projektu.

Súčasťou žiadosti sú povinné prílohy vrátane podnikateľského zámeru spolu s kalkuláciou nákladov na prevádzkovanie príslušnej SZČ, ktoré sa po predložení stávajú súčasťou žiadosti o príspevok. UoZ po splnení všetkých zákonom stanovených preddavkov uzatvorí s príslušným úradom dohodu o poskytnutí príspevku.

Výška príspevku sa každoročne mení, je závislá od celkovej ceny práce (CCP), typu regiónu oprávneného na poskytovanie štátnej pomoci a od priemernej miery evidovanej nezamestnanosti (MEN) v okrese, v ktorom bude UoZ prevádzkovať SZČ.

Výška príspevku na SZČ od 1. januára 2019:

Výška príspevku v EUR	Najviac 100% (EUR)	60 % z výšky príspevku (EUR)	40% z výšky Príspevku (EUR)
Bratislavský kraj: 2,5 násobok CCP	3 325,90	1 995,54	1 330,36
Ostatné kraje s priemernou MEN < ako je celoslovenský priemer: 3-násobok CCP	3991,08	2394,65	1596,43
Ostatné kraje s priemernou MEN > ako je celoslovenský priemer: 3-násobok CCP	5321,44	3192,86	2128,58

Úrad poskytne najviac 60% výšky príspevku do 30 kalendárnych dní odo dňa uzatvorenia dohody o poskytnutí príspevku a zvyšnú časť príspevku, najviac 40% výšky príspevku poskytne úrad po predložení prvej správy o prevádzkovaní SZČ a o čerpaní poskytnutého príspevku po uplynutí 12 mesiacov prevádzkovania SZČ. Na príspevok na SZČ nie je právny nárok.

Viac informácií ako aj možnosť stiahnutia predpísaných tlačív žiadosti sú dostupné na stránke: <https://www.upsvr.gov.sk/sluzby-zamestnanosti/>

Príspevok na SZČ pre občanov so zdravotným postihnutím – § 57

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) môže poskytnúť príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (SZČ) na čiastočnú úhradu nákladov súvisiacich s prevádzkovaním SZČ uchádzačovi o zamestnanie, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím (ďalej len „UoZ so ZP“):

- ktorý bol vedený v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace;
- ktorý bol vedený v evidencii UoZ najmenej 12 mesiacov v prípade, že v období 6 mesiacov pred zaradením do evidencie UoZ pozastavil alebo skončil prevádzkovanie SZČ,
- ktorý bude samostatne zárobkovo činnou osobou (ďalej len „SZČO“) prevádzkujúcou SZČ na chránenom pracovisku, ktorá bude prevádzkovať živnosť v zmysle zákona č.

455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov;

- ktorý bude vykonávať poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch podľa §12a až 12e zákona č. 105/1990Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov;
- ktorý o príspevok požiada písomne;
- ktorý bude SZČ prevádzkovať na chránenom pracovisku nepretržite najmenej dva roky.

Príspevok sa neposkytuje UoZ, ktorý je občanom so ZP, ktorému bol poskytnutý príspevok podľa § 49 zákona o službách zamestnanosti. Príspevok sa neposkytuje na úhradu preddavku na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených SZČO, ktorá je občanom so ZP a na úhradu nájomného.

Príspevok poskytuje úrad, v ktorého územnom obvode občan so ZP vytvorí chránené pracovisko (ďalej len „CHP“), na ktorom bude prevádzkovať SZČ. Žiadosť o poskytnutie finančného príspevku podáva UoZ so ZP písomne na úrad, v ktorého územnom obvode bude prevádzkovať SZČ na CHP.

V prípade poskytnutia príspevku z prostriedkov Európskej únie a zdrojov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky je pre poskytnutie uvedeného príspevku potrebné splniť kritériá oprávneného územia a oprávnenej cieľovej skupiny v rámci uvedeného národného projektu, o čom žiadateľa bližšie poinformuje miestne príslušný úrad. V rámci konkrétneho národného projektu nemožno poskytnúť príspevok žiadateľom, ktorí nie sú z oprávnenej cieľovej skupiny v rámci uvedeného národného projektu.

Súčasťou žiadosti sú povinné prílohy vrátane podnikateľského zámeru spolu s kalkuláciou nákladov na prevádzkovanie príslušnej SZČ, ktoré sa po predložení stávajú súčasťou žiadosti o príspevok (viď príloha „Žiadosť o poskytnutie príspevku“).

Úrad zabezpečí UoZ, občanovi so ZP na základe jeho písomnej žiadosti absolvovanie prípravy na začatie prevádzkovania SZČ na CHP. Súčasťou prípravy je vypracovanie podnikateľského zámeru vrátane predpokladaných nákladov na zriadenie CHP, ktoré sú podkladom pre posúdenie komisiou úradu zriadenou výborom pre otázky zamestnanosti úradu.

UoZ po splnení všetkých zákonom stanovených predpokladov uzatvorí s príslušným úradom dohodu o poskytnutí príspevku, v ktorej sa zaväzuje, že začne prevádzkovať SZČ na CHP a bude ju prevádzkovať nepretržite najmenej dva roky v súlade s predloženou žiadosťou, podnikateľským zámerom a kalkuláciou nákladov. Príspevok v úradom poskytnutej výške musí byť použitý a jeho použitie zdokladované najneskôr do 6 mesiacov odo dňa uzatvorenia dohody s úradom.

Výška príspevku sa každoročne mení, je závislá od celkovej ceny práce, typu regiónu oprávneného na poskytovanie štátnej pomoci a od priemernej miery evidovanej nezamestnanosti v okrese, v ktorom bude UoZ so ZP prevádzkovať SZČ.

Výška príspevku občanovi so ZP na SZČ od 1. januára 2019:

Výška príspevku v EUR	Najviac 100% (v EUR)	30 % výšky príspevku (v EUR)	70% výšky príspevku (v EUR)
Bratislavský kraj: 3,2 násobok CCP	4 257,15	1 277,14	2 980,01
Ostatné kraje s priemernou MEN < ako je celoslovenský priemer: 4-násobok CCP	5 321,44	1 596,43	3 725,01
Ostatné kraje s priemernou MEN > ako je celoslovenský priemer: 4,8-násobok CCP	6 385,72	1 915,72	4 470,00

Na čiastočnú úhradu nákladov súvisiacich s prevádzkovaním SZČ úrad poskytne 30% priznaného príspevku do 30 kalendárnych dní odo dňa uzatvorenia dohody o poskytnutí príspevku a zvyšnú časť, t. j. 70 % priznaného príspevku až po predložení dokladov na sumu najmenej 30 % z priznaného a už vyplateného príspevku. Následne je príjemca príspevku povinný predložiť úradu aj ďalšie zostávajúce doklady tak, aby všetky doklady o prevádzkovaní SZČ do výšky 100 % poskytnutého príspevku, predložil úradu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa uzatvorenia dohody o poskytnutí príspevku, a to z dôvodu, že ide o príspevok, ktorý príjemca príspevku použije na zriadenie pracovného miesta, na ktorom bude ako SZČO prevádzkovať SZČ na CHP.

Na príspevok občanovi so ZP na samostatnú zárobkovú činnosť prevádzkovanú na CHP nie je právny nárok.

Informovať sa o podmienkach a možnostiach získania príspevku je možné na miestne príslušnom úrade. Bližšie informácie ako aj žiadosť nájdete na stránke: <https://www.upsvr.gov.sk/sluzby-zamestnanosti/>.

Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní – § 51a

O príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní môže požiadať zamestnávateľ, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru uchádzača o zamestnanie, ktorý je:

- občanom mladším ako 25 rokov veku, vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace, alebo
- občanom mladším ako 29 rokov veku vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej šesť mesiacov, a ktorí pred prijatím na vytvorené pracovné miesto nikdy nemali pravidelne platené zamestnanie, ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného pracovného času a ako zamestnávateľ o príspevok písomne požiada.

Pravidelne platené zamestnanie je zamestnanie, ktoré trvalo najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov, podľa §8 odsek 2 zákona o službách zamestnanosti.

Mesačná výška príspevku je:

- v bratislavskom kraji v sume preddavku na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom mesačne zo mzdy zamestnanca, najviac 30 % priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje
- v ostatných krajoch v okresoch s priemernou mierou evidovanej nezamestnanosti nižšou alebo rovnakou ako je celoslovenský priemer v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, 70 % z celkovej ceny práce zamestnanca, najviac 50 % priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, v okresoch s priemernou mierou evidovanej nezamestnanosti vyššou ako je celoslovenský priemer v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, 80 % z celkovej ceny práce zamestnanca, najviac 60 % priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje.

Výška príspevku zodpovedá pracovnému pomeru dohodnutému na ustanovený týždenný pracovný čas; ak je pracovný pomer dohodnutý na kratší pracovný čas, výška príspevku sa pomerne kráti. Príspevok poskytuje zamestnávateľovi úrad, v ktorého územnom obvode zamestnávateľ vytvorí pracovné miesto.

Príspevok sa poskytuje na základe písomnej dohody o poskytnutí príspevku uzatvorenej medzi úradom a zamestnávateľom najmenej počas 6 kalendárnych mesiacov a najviac počas 12 kalendárnych mesiacov.

Zamestnávateľ je povinný zachovať vytvorené pracovné miesto, na ktoré mu bol poskytnutý príspevok, najmenej v rozsahu zodpovedajúcom polovici dohodnutého obdobia poskytovania príspevku.

Na rozvoj a udržanie zamestnanosti sa pre zamestnávateľov ďalej poskytujú nasledovné príspevky:

- Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie - §50;
- Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti - §50j;
- Príspevok na podporu udržania pracovných miest - §50k;
- Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní - §51a;
- Príspevok na dopravu do zamestnania - §53b;
- Príspevok integračného podniku §53f;
- Kompenzačné príspevky integračnému podniku §53g;

Bližšie informácie o vyššie spomenutých príspevkoch na rozvoj a udržanie zamestnanosti nájdete na stránke:

<https://www.upsvr.gov.sk/sluzby-zamestnanosti/nastroje-aktivnych-opatreni-trhu-prace/prispevky-pre-zamestnavateľa>

Finančnú pomoc na podporu udržania zamestnanosti v malých a stredných podnikoch je možné získať aj prostredníctvom Slovenskej záručnej a rozvojovej banky. Informácie nájdete na stránke: https://www.upsvr.gov.sk/buxus/docs/SSZ/%C2%A753e_zakladne_info.pdf

4.7 Mikropôžičky pre MSP – úver za zvýhodnených podmienok

Hlavným cieľom mikropôžičkového programu je sprístupniť finančné prostriedky podnikateľom formou úveru za zvýhodnených podmienok. Prostredníctvom takejto podpory sa zvyšuje miera prežitia malých podnikov a vytvárajú sa podmienky na udržanie zamestnanosti ako aj tvorby nových pracovných miest v regiónoch Slovenska.

Prostredníctvom Mikropôžičkového programu od Slovak Business Agency môžu podnikatelia požiadať o tzv. mikropôžičku za najvýhodnejších podmienok na trhu.

Mikropôžičkový program pre MSP ponúka finančný stimul v podobe úveru vo výške od **2 500 € až do 50 000 €**, pričom na splácanie istín je možné požiadať o 6 mesačný odklad splátok istín. Splatnosť úveru sa pohybuje v rozmedzí **od 6 mesiacov až do 4 rokov**.

Úroková sadzba je poskytovaná na úrovni referenčnej sadzby, ktorá sa stanovuje ako súčet základnej sadzby a marže. Výsledná úroková sadzba sa pohybuje v rozpätí **od 1,19 % do 9,03 %**. O mikropôžičku môže žiadať podnikateľ, ktorý je registrovaný a sídli na Slovensku (FO, PO) a spĺňa definíciu malého a stredného podniku.

Poskytnutý úver je možno použiť na:

- Nákup hnutelného a nehnuteľného investičného majetku potrebného na podnikanie;
- Rekonštrukciu a opravu prevádzkových priestorov a technológií;
- Nákup zásob materiálu, surovín, tovaru;
- Úhradu nákladov na nákup vstupov na zabezpečenie technologických procesov vo výrobe alebo službách.

Bližšie informácie môžete získať u spolupracujúcich inštitúcií alebo na stránke realizátora:

<http://www.sbagency.sk/mikropozicky>

4.8 Fond inovácií a technológií

Poslaním Fondu inovácií a technológií je formou poskytovania rizikového kapitálu podporiť podnikateľskú iniciatívu a tak rozvíjať podnikanie, zamestnanosť a hospodárstvo smerom k inovatívnej ekonomike. Vznikol ako reakcia na vznikajúci dopyt po rizikovom kapitáli na podporu podnikateľov s nápadmi a je výsledkom spolupráce Slovak Business Agency (SBA) s investormi.

Bližšie informácie na stránke: <http://fondfit.sk/>

4.9 Fondy rizikového kapitálu – Národný holdingový fond s.r.o.

Národný holdingový fond s.r.o. je špecializovanou spoločnosťou Slovak Business Agency, ktorá:

- implementuje podporu formou rizikového kapitálu;
- podporuje rastovo orientované podnikateľské projekty formou poskytovania rizikového kapitálu (vkladu do základného imania spoločností);

- usmerňuje činnosti jednotlivých fondov tak, aby sa stimuloval rozvoj sektora MSP na celom území SR;
- obhospodaruje fondy priamo pod riadením spoločnosti (bez právnej subjektivity) a fondy, do ktorých spolu s NH fondom investovali kapitál aj súkromní investori – Slovenský rastový a kapitálový fond, Slovenský rozvojový fond, Fond inovácií a technológií a Fond seed capital.

Bližšie informácie o možnostiach a podmienkach na stránke: www.nhfond.sk.

4.10 Slovak Venture Capital and Private Equity Association

Pre inovatívne startupy a spoločnosti rýchlym rastom, ktoré hľadajú vyššie investície pohybujúce sa vo výške státisícových eur, sú na trhu fondy rizikového kapitálu. Financovanie pomocou rizikového kapitálu môže spoločnosť využiť pri jej začiatku činnosti, jej rozvoji alebo expanzii. Za poskytnutie investície nadobúda investor dohodnutý podiel na vlastnom imaní spoločnosti, kedy začína partnerstvo a niekoľkoročné súžitie podnikateľa s investorom rizikového kapitálu. Na našom trhu sa môžeme obrátiť napríklad na SLOVCA – Slovak Venture Capital and Private Equity Association, kde nájdete všetky bližšie informácie a kontakty na poskytovateľov rizikového kapitálu.

Anjelské financovanie

Anjelské financovanie je zatiaľ menej rozšírenou formou financovania na Slovensku. Ide o investovanie finančného kapitálu, know-how a kontaktov jedného alebo viacerých investorov do zahraničných spoločností s vysokým potenciálom rastu. Na Slovensku môžete svoj projekt predstaviť anjelským investorom, ktorých od roku 2011 združuje „Klub podnikateľských anjelov Slovenska“.

4.11 Úver z banky

V rámci projektu podpory živnostníkov a malých a stredných podnikateľov poskytuje podnikateľský úver, a to či už investičný úver, prevádzkový úver alebo kontokorentný úver, väčšina komerčných bánk na území SR. Pri každej úverovej žiadosti komerčné banky posudzujú zabezpečenie úveru individuálne. Základným predpokladom poskytnutia úveru od komerčnej banky však je primeraná tvorba cash-flow, bonita a schopnosť splatiť úver. Aktuálne úverové ponuky jednotlivých bánk nájdete na stránkach:

<https://www.szrb.sk/>

<https://www.vub.sk/>

<https://www.slsp.sk/>

<https://www.tatrabanka.sk/>

<https://www.csob.sk/>

<https://www.unicreditbank.sk/>

<https://www.primabanka.sk/>

5. Daňová sústava v SR

V súčasnosti platné daňové zákony sú v platnosti od 1. januára 2004. Ide o zákony, ktoré od ich zavedenia prechádzali každoročne rôznymi novelizáciami.

Daňový systém pozostáva v súčasnosti z 9 rôznych daní, ktoré je možné podľa určenia daňovníka na dve veľké skupiny, a to na priame dane a nepriame dane.

5.1 Priame dane

Priame dane: - zo zisku: - Daň z príjmu fyzických osôb a právnických osôb

- z majetku: - Daň z nehnuteľností
- Daň z motorových vozidiel

5.2.1 Nepriame dane

Nepriame dane: - zo všeobecnej spotreby:

- Daň z pridanej hodnoty
- zo špecifickej spotreby:
 - Spotrebná daň z liehu
 - Spotrebná daň z piva
 - Spotrebná daň z vína
 - Spotrebná daň z tabaku a tabakových výrobkov
 - Spotrebná daň z minerálnych olejov
 - Spotrebná daň z elektriny, uhlia a zemného plynu

5.3 Daň z príjmov

Daň z príjmov je predmetom právnej úpravy **zákona č. 595/2003 Z. z.** o daniach z príjmov. Tento zákon upravuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby ako aj spôsob platenia a vyberania dane.

Niekoľko základných pojmov zákona o daniach z príjmov:

Daňovníkmi sú fyzické alebo právnické osoby podliehajúce dani z príjmov fyzických osôb a právnických osôb, ktoré tvoria alebo môžu tvoriť zisk.

Predmetom dane z príjmov sú napr.:

- Príjmy zo závislej činnosti vykonávanej na území SR,

- Príjmy uhrádzané slovenskou spoločnosťou za výkon funkcie štatutárneho zástupcu spoločnosti,
- Príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti alebo z poskytovania služieb,
- Príjem z úrokov, licenčných poplatkov, predaja alebo prenájmu majetku nachádzajúceho sa v SR,
- Príjem z podielov na zisku (dividendy),
- a pod.

Je potrebné vedieť, že príjem môže byť predmetom dane bez ohľadu na to, kde je vyplácaný.

Daňovým výdavkom je náklad (výdavok) daňovníkom preukázateľne vynaložený za účelom dosiahnutia, zabezpečenia a udržania príjmov.

Základom dane je rozdiel, o ktorý zdaniteľné príjmy prevyšujú daňové výdavky pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov v príslušnom zdaňovacom období.

Daňové straty, ktoré vznikajú z podnikania alebo inej SZČ, možno odpočítať rovnomerne najviac počas 4 nasledujúcich zdaňovacích období zo základu dane z príjmov z podnikania alebo inej SZČ. Daňovú stratu nie je možné odpočítať z príjmov z prenájmu alebo z kapitálového majetku.

Sadzba dane z príjmov fyzických osôb závisí od výšky príjmu daňovníka. Na základ dane do výšky 176,8 násobku platného životného minima (v súčasnosti 36 256,38 EUR) sa uplatňuje 19 % sadzba dane a prevyšujúca časť základu dane sa zdaňuje 25 % sadzbou dane.

Príjmy z podielu na zisku (dividendy) dosiahnutom v účtovnom období podliehajú špecifickej sadzbe dane 7 % (resp. 35 % ak je fyzická osoba daňovníkom nezmluvného štátu).

Sadzba dane z príjmov právnických osôb za rok 2019 je 21 %.

Daňové priznanie podáva každý, kto podlieha slovenskej dani z príjmov právnických osôb a fyzických osôb a koho zdaniteľné príjmy v dnom roku presiahnu zákonom stanovený limit (pre rok 2019 tento limit predstavuje sumu 1968,68 EUR), musí podať priznanie k dani z príjmov s výnimkou prípadu, keď:

- nemá iný príjem ako ten, ktorý je zdanený zrážkovou daňou, napr. príjem z bankových úrokov,
- má príjem oslobodený od slovenskej dane z príjmov fyzických osôb, alebo z jeho mzdy bol preddavok na daň z príjmu odvedený zamestnávateľom , ktorý vykonal aj ročné zúčtovanie dane na základe žiadosti zamestnanca, ktorý nemal žiadny iný typ zdaniteľného príjmu,
- Daňové priznanie a zaplatenie dane je potrebné vykonať do 31. marca kalendárneho roka nasledujúceho po roku, v ktorom bol príjem dosiahnutý. Lehotu na podanie daňového priznania je možné predĺžiť o 3 mesiace, ak sa to vopred oznámi správcovi dane. Ak má daňovník aj príjmy plynúce zo zdrojov v zahraničí, lehotu na predloženie daňového priznania je možné predĺžiť o ďalšie 3 mesiace, teda do 30. septembra.

Preddavky na daň v priebehu preddavkového obdobia platí daňovník, ktorého posledná známa daňová povinnosť presiahla 2 500 EUR nasledovným spôsobom:

- ak posledná známa daňová povinnosť presiahla 2 500 EUR a nepresiahla 16 600 EUR, daňovník platí štvrťročne preddavky na bežné zdaňovacie obdobie, a to vo výške $\frac{1}{4}$ poslednej známej daňovej povinnosti.;
- daňovník, ktorého posledná známa daňová povinnosť presiahla 16 600 EUR, platí mesačne preddavky na daň na bežné zdaňovacie obdobie, a to vo výške $\frac{1}{12}$ poslednej známej daňovej povinnosti.

Preddavky na daň sú splatné do konca každého kalendárneho štvrťroka / mesiaca.

5.4 Zdanenie zahraničných osôb

Slovenskí daňoví nerezidenti podliehajú dani iba z príjmov, ktoré im plynú zo zdrojov na území SR. Do týchto príjmov sa zahŕňajú aj určité služby poskytované prostredníctvom digitálnej platformy. Zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia môže v SR úplne alebo čiastočne obmedziť zdanenie príjmu slovenského daňového nerezidenta, ktorý mu plyní zo zdrojov na území SR.

Zriaďovateľ organizačnej zložky má rovnako ako slovenská spoločnosť, povinnosť registrácie na účely dane, podania daňového priznania, platenia dane a preddavkov na daň. Organizačná zložka má tiež povinnosť postupovať v zmysle slovenských postupov účtovania.

Pravidlá zdaňovania stálej prevádzkarne sa primerane použijú aj v prípade organizačnej zložky.

Stála prevádzkareň nemusí byť nevyhnutne zapísaná do Obchodného registra SR, ale zahraničná spoločnosť, ktorej stála prevádzka vznikne, je zdaniteľnou osobou v SR. Stála prevádzkareň najčastejšie vzniká, ak na území SR:

- Zahraničná spoločnosť nepretržite alebo opakovane používa trvalé miesto alebo zariadenie na svoje podnikateľské aktivity, alebo opakovane sprostredkováva služby prepravy a ubytovania prostredníctvom digitálnej platformy, alebo v mene zahraničnej spoločnosti koná osoba, ktorá opakovane prerokováva, sprostredkováva alebo zohráva hlavnú úlohu pri koncipovaní zmlúv, ktoré sú následne uzavreté v mene daňovníka, alebo ak doba poskytovania služieb zahraničnou spoločnosťou alebo osobami pracujúcimi pre túto spoločnosť v SR presahuje 6 mesiacov v akomkoľvek 12-mesačnom období.

Podmienky vzniku stálej prevádzkarne môžu byť bližšie upravené príslušnou zmluvou o zamedzení dvojitého zdanenia.

Zahraničná spoločnosť so stálou prevádzkarňou má rovnako ako slovenská spoločnosť povinnosť registrácie na účely dane, podania daňového priznania, platenia dane a preddavkov na daň.

Predmetom zrážkovej dane z platieb slovenských daňovníkov zahraničnej osobe sú:

	Štandardná sadzba	Nezmluvný štát*
Dividendy	7 % **	35 %
Platby za služby poskytnuté na území SR (ak nie sú poskytnuté stálou prevádzkarňou)	19 %	35 %
Úhrady za služby poradenstva (obchodné, technické, iné), spracovanie dát, marketing, riadiacu a sprostredkovateľskú činnosť, t.j. za služby poskytnuté bez fyzickej prítomnosti	19 %	35 %
Licenčné poplatky ***	19 %	35 %
Úroky z pôžičiek a vkladov ***	19 %	35 %
Nájomné hnuťelných vecí	19 %	35 %

*V prípade príjmov platených rezidentovi štátu, ktorý nie je uvedený v zozname uverejnenom Ministerstvom financií SR, resp. štátu, s ktorým SR nemá uzatvorenú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia alebo zmluvu o výmene informácií týkajúcich sa daní.

**Len v prípade výplaty dividend fyzickej osobe.

***Úroky a licenčné poplatky vyplatené spriazneným spoločnostiam, ktoré sú rezidentmi v krajinách EÚ, nie sú pri splnení určitých podmienok predmetom zrážkovej dane.

Zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia môže znížiť sadzbu zrážkovej dane. Niektorí daňovníci (daňoví rezidenti členských štátov EÚ) môžu považovať daň zrazenú z niektorých typov príjmu za preddavok na daň a odpočítať si ho v daňovom priznaní.

Fyzické alebo právnické osoby môžu mať povinnosť zrážať sumu na zabezpečenie dane z určitých príjmov slovenských nerezidentov zo zdroja na území SR, ak títo nie sú daňovými rezidentmi v inom členskom štáte EÚ. Na základe žiadosti vystaví daňový úrad potvrdenie o zaplatení zrážkovej dane a zabezpečenie dane.

Ďalšie informácie o zdaňovaní nerezidenta v SR na stránke:

<https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/dan-z-.../cudzinci-v-sr>

5.5 Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností sa riadi **zákonom č. 582/2004 Z.z.** o miestnych daniach a miestnom poplatku a delia sa na :

- daň z pozemkov,
- daň zo stavieb,
- daň z bytov.

Daňovníkom dane z pozemkov platí vo všeobecnosti vlastník pozemku. Vo vybraných prípadoch ju môže platiť správca alebo nájomca pozemku.

Základná sadzba dane z pozemkov predstavuje 0,25 % z ich hodnoty stanovenej zákonom. Táto sadzba dane môže byť ešte upravená obcou, pričom na rôzne druhy pôdy sú stanovené rôzne sadzby dane s rámci stanovených limitov.

Predmetom dane z pozemkov nie sú pozemky alebo ich časti, ktoré sú zastavané stavbami a sú predmetom dane zo stavieb alebo dane z bytov.

Daňovníkom dane zo stavieb ako aj dane z bytov je ich vlastník. Vo vybraných prípadoch ju môže platiť aj správca alebo nájomca.

Základná sadzba dane zo stavieb je 0,033 EUR na každý aj začatý m² podlahovej plochy zastavanej plochy alebo podlahovej plochy bytu. Základnú sadzbu dane zvyčajne upravuje obec všeobecne záväzným nariadením v rámci stanovených limitov.

Zdaňovacím obdobím daní z nehnuteľností je kalendárny rok. Daňová povinnosť vzniká 1. januára po roku, v ktorom daňovník získal podiel v nehnuteľnosti podliehajúcej dani. Daňové priznanie musí daňovník podať na príslušnom obecnom alebo mestskom úrade do 31. januára zdaňovacieho obdobia, v ktorom mu vznikla daňová povinnosť. Povinnosť podania daňového priznania v priebehu zdaňovacieho obdobia vzniká len v prípade nadobudnutia nehnuteľnosti dedením.

Daňová povinnosť je vo všeobecnosti splatná do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti platobného výmeru.

5.6 Daň z motorových vozidiel

Daň z motorových vozidiel sa platí v zmysle **zákona č. 361/2014 Z.z.** o dani z motorových vozidiel daňovému úradu v mieste, kde bolo motorové vozidlo alebo prípojné vozidlo registrované k 31. decembru predchádzajúceho roka.

Predmetom dane je vozidlo, ktoré je evidované v SR a používa sa na podnikanie alebo inú samostatnú zárobkovú činnosť v zdaňovacom období.

Daňovníkom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá je držiteľom vozidla. Vo vybraných prípadoch ju platí osoba používajúca vozidlo na podnikanie.

Základom dane pri:

- vozidlách kategórie L, M a N, ktorého jediným zdrojom energie je elektrina, je výkon motora v kW,
- osobnom vozidle kategórie L a M je zdvihový objem valcov motora v cm^3 ,
- úžitkovom vozidle a autobuse je ich najväčšia prípustná celková hmotnosť alebo celková hmotnosť v tonách a počet náprav podľa dokladu (vozidlá kategórie M₂, M₃, N₁ až N₃ a O₁ až O₄).

Aktuálne ročné sadzby dane sú uvedené v prílohe č. 1 zákona 361/2014 Z.z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ročná sadzba dane sa zníži o:

- a) 25 % počas prvých 36 kalendárnych mesiacov počnúc mesiacom prvej evidencie motorového vozidla,
- b) 20 % počas nasledujúcich 36 kalendárnych mesiacov a
- c) 15 % počas nasledujúcich ďalších 36 kalendárnych mesiacov.

Uplynutím 108 mesiacov od prvej evidencie motorového vozidla sa ďalších 36 kalendárnych mesiacov použije ročná sadzba dane.

Po uplynutí 144 kalendárnych mesiacov od prvej evidencie motorového vozidla sa ročná sadzba dane zvýši o:

- a) 10 % počas nasledujúcich 12 kalendárnych mesiacov a
- b) 20 % pre vozidlá, ktoré majú viac ako 156 kalendárnych mesiacov vrátane mesiaca prvej evidencie vozidla.

Vyššie uvedené sadzby dane sa ďalej znížia o 50 % pre:

- a) Hybridné motorové vozidlo alebo hybridné elektrické vozidlo
- b) Vozidlo kategórie L, M a N s pohonom na stlačený zemný plyn (CNG),
- c) Vozidlo kategórie L, M a N na vodíkový pohon.

Za vozidlo, ktoré bolo počas zdaňovacieho obdobia používané v rámci kombinovanej dopravy najmenej 60-krát, daňovník môže ročnú sadzbu dane znížiť o ďalších 50%.

Vznik aj zánik daňovej povinnosti uvedie daňovník v daňovom priznaní, ktoré sa za zdaňovacie obdobie podáva správcovi dane do 31. januára, kedy je daň aj splatná.

Daňovník, ktorého predpokladaná daň u jedného správcu dane presiahne 700 Eur a nepresiahne 8 300 EUR, je povinný platiť štvrťročné preddavky a to vo výške jednej štvrtiny predpokladanej dane.

Daňovník, ktorého predpokladaná daň u jedného správcu dane presiahne 8300 Eur, je povinný platiť mesačné preddavky a to vo výške jednej dvanástiny predpokladanej dane.

Štvrťročné preddavky sú splatné do konca príslušného štvrťroka, v prípade mesačných preddavkov do konca príslušného kalendárneho mesiaca.

5.7 Daň z pridanej hodnoty

V súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie nadobudol 1. mája 2004 účinnosť **zákon č. 222/2004 Z. z.** o dani z pridanej hodnoty, ktorý vychádza z právnych predpisov Európskych spoločenstiev upravujúcich uplatňovanie tejto dane. Daň z pridanej hodnoty je všeobecnou daňou zo spotreby.

Predmetom dane je:

- dodanie tovaru a poskytnutie služby za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou,
- nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku z iného členského štátu Európskej únie,
- dovoz tovaru do tuzemska.

Zdaniteľnou osobou je každá osoba, ktorá vykonáva nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť bez ohľadu na účel alebo výsledky tejto činnosti.

Registračnú povinnosť na účely DPH má:

- zo zákona vyplývajúcu povinnosť registrovať sa má každá zdaniteľná osoba, ktorá má sídlo alebo bydlisko, miesto podnikania alebo prevádzkareň v SR a ktorá dosiahla za najviac 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrát 49 790 EUR. Podnikateľský subjekt pred dosiahnutím tohto obratu môže v prípade potreby požiadať o dobrovoľnú registráciu,
- zahraničnej osobe, ktorá nemá sídlo alebo prevádzku v SR môže vzniknúť povinnosť, k dodáva tovar formou zásielkového obchodu na Slovensko, alebo pred dodaním tovaru alebo služby, ak sa neuplatňuje prenos daňovej povinnosti na odberateľa.
- Platitelia majú povinnosť oznámiť zmenu registrácie v prípade vzniku/zániku prevádzkarne na účely DPH do 10 dní odo dňa, keď sa zmenil ich status.
- V špecifických prípadoch môže byť zahraničná osoba zastúpená daňovým zástupcom a nemusí byť registrovaná.

Na Slovensku je možné vytváranie DPH skupín, čo umožňuje osobám, ktoré sú ekonomicky, finančne a organizačne prepojené a majú sídlo alebo prevádzkareň v SR, stať sa jedným DPH platiteľom. V takomto prípade transakcie medzi členmi DPH skupiny nie sú predmetom DPH.

Ak zahraničný dodávateľ registrovaný na účely DPH v niektorej z členských krajín EÚ (okrem SR) premiestni svoj vlastný tovar z inej členskej krajiny do skladu v tuzemsku s cieľom dodať ho jedinému slovenskému platiteľovi DPH môže využiť konsignačný sklad. Ak zahraničná osoba splní všetky podmienky stanovené slovenským zákonom o DPH, ktoré určujú režim konsignačného skladu, nie je povinná registrovať sa na účely DPH. V takom prípade je povinný uplatniť samozdanenie z nadobudnutia tovaru v tuzemsku zákazník, ktorému je tovar dodaný.

Základná sadzba pre DPH je vo výške **20 %** zo základu dane, ktorá je uplatňovaná na väčšinu tovarov a služieb. **Znížená sadzba DPH** je **10 %** zo základu dane a uplatňuje sa na niektoré základné potraviny (napr.: mäso, mlieko a maslo ...) lieky, niektoré zdravotnícke pomôcky, tlačené knihy a iné tlačiarenské výrobky. Zoznam tovarov so zníženou sadzbou dane sú uvedené v prílohe č. 7 k zákonu č. 222/2004 Z.z..

Zdaňovacím obdobím platiteľa DPH je kalendárny mesiac. Platiteľ sa môže rozhodnúť pre zdaňovacie obdobie kalendárny štvrťrok, ak uplynulo viac ako 12 kalendárnych mesiacov od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom sa stal platiteľom DPH a za 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nedosiahol obrat 100 000 EUR.

Daňové priznanie k DPH spolu s kontrolným výkazom musia byť podané a daňová povinnosť zaplatená do 25 dní od skončenia zdaňovacieho obdobia.

5.8 Spotrebné dane

Spotrebné dane sú špecifickými daňami zo spotreby určitých druhov tovarov.

Spotrebným daniam podliehajú nasledovné tovary pri ich dovoze na územie SR z krajín mimo EÚ alebo pri ich prepustení z režimu pozastavenia dane do daňového voľného obehu:

- minerálne oleje – Zákon č. 98/2004 Z.z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja
- alkoholické nápoje (pivo, víno...) – Zákon č. 530/2011 Z.z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov
- lieh – Zákon č. 105/2004 Z.z. o spotrebnej dani z liehu
- tabakové výrobky – Zákon č. 106/2004 Z.z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov
- elektrina, uhlie a zemný plyn – Zákon č. 609/2007 Z.z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z.z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.

Daňová povinnosť v prípade spotrebnej dane z elektriny, uhlia a zemného plynu vzniká dodaním konečnému spotrebiteľovi.

Sadzba spotrebnej dane závisí od konkrétnej komodity.

V niektorých prípadoch môžu byť vyššie uvedené produkty od spotrebných daní oslobodené.

Režim pozastavenia dane umožňuje posunúť vznik daňovej povinnosti na deň, keď je predmet dane prepustený do daňového voľného obehu. V takomto prípade výroba, spracovanie, skladovanie,

prijímanie a odosielanie predmetu dane sa uskutočňuje v daňovom sklade oprávneným prevádzkovateľom.

Na prijímanie tovarov podliehajúcich spotrebnej dani z iných členských štátov v režime pozastavenia dane je potrebná registrácia oprávneného príjemcu. Pre transakcie v režime pozastavenia dane (skladovanie a preprava) musí byť na colnom úrade zložená zábezpeka.

Platiteľ spotrebnej dane musí byť registrovaný na colnom úrade. Registrovať sa musia aj subjekty, ktorým nevzniká daňová povinnosť, avšak obchodujú s tovarmi, ktoré sú predmetom spotrebnej dane. Osoby, ktoré chcú vyrábať, skladovať, prijímať alebo odosielať produkty, ktoré sú predmetom spotrebnej dane, v režime pozastavenia dane, sú povinné sa zaregistrovať na základe písomnej žiadosti na colnom úrade a poskytnúť požadovanú zábezpeku ešte pred vydaním oprávnenia.

Správcom spotrebných daní je colný úrad.

Zdaňovacím obdobím je spravidla kalendárny mesiac. Daňové priznanie pre spotrebnú daň je potrebné podať do 25 dní od skončenia zdaňovacieho obdobia a v rovnakej lehote musí byť vzniknutá daň aj uhradená.

6. Sociálne poistenie

Sociálne poistenie je od 1. januára 2004 vykonávané v zmysle **zákona č. 461/2003 Z.z.** Sociálnou poisťovňou, ktorá je verejnoprávnu inštitúciou. Od 1. januára 2005 Sociálna poisťovňa vykonáva aj činnosti v rámci starobného dôchodkového sporenia – predovšetkým vyberá príspevky, postupuje ich dôchodkovým správcovským spoločnostiam a registruje zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení.

Sociálne poistenie podľa zákona je:

- a) nemocenské poistenie,
- b) dôchodkové poistenie – (starobné poistenie a invalidné poistenie),
- c) úrazové poistenie,
- d) garančné poistenie,
- e) poistenie v nezamestnanosti.

Povinnému nemocenskému poisteniu podliehajú:

- a) zamestnanec, ktorý vykonáva prácu na území Slovenskej republiky (SR) alebo mimo územia SR počas obdobia určeného zamestnávateľom, ak medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi SR, neustanovuje inak,
- b) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti (SZČ) podľa zákona o dani z príjmov alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou SZČ podľa zákona o dani z príjmov alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou SZČ bol vyšší ako 12-násobok minimálneho vymeriaacieho základu určený štatistickým úradom SR pre daný rok.

Osoby podliehajúce nemocenskému poisteniu podliehajú zároveň aj dôchodkovému poisteniu.

Poisteniu v nezamestnanosti podlieha zamestnanec, ktorý je nemocensky poistený. V prípade SZČO je poistenie v nezamestnanosti dobrovoľné.

Suma poistného na nemocenské poistenie, suma poistného na starobné poistenie, suma poistného na invalidné poistenie, suma poistného na úrazové poistenie, suma poistného na garančné poistenie, suma poistného na poistenie v nezamestnanosti a suma poistného do rezervného fondu

solidarity (Ďalej len „poistné“) sa určujú percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu dosiahnutého v rozhodujúcom období.

6.1 Sociálne poistenie SZČO

Samostatne zárobkovo činné osobe (SZČO) v prvom roku podnikateľských aktivít nevzniká povinnosť prihlásiť sa v Sociálnej poisťovni a platiť poistné na sociálne poistenie. Odvodová povinnosť voči Sociálnej poisťovni vznikne od 1. júla tým SZČO, ktoré podali daňové priznanie k dani z príjmov v riadnej lehote (t.j. do 31. marca) a ktorých príjem z podnikania presiahol 12 – násobok minimálneho vymeriavacieho základu, ktorý predstavuje 50 % z priemernej mesačnej mzdy dosiahnutej v hospodárstve Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné. Minimálny vymeriavací základ zisťuje a pre daný rok vyhlasuje Štatistický úrad SR.

V prípade, ak SZČO ohlási a podala daňové priznanie k dani z príjmov v predĺženej lehote, t.j. po 31. marci a jej príjem z podnikania presiahne 12 – násobok minimálneho vymeriavacieho základu pre daný rok, vznikne jej povinnosť platiť odvody až od 1. októbra.

Akú výšku odvodov bude SZČO platiť do Sociálnej poisťovne od 1. júla, resp. od 1. októbra, jej bude oznámené listom od Sociálnej poisťovne. SZČO je povinná platiť odvody vo výške 33,15 % z vymeriavacieho základu. Výšku vymeriavacieho základu ovplyvňuje čiastkový základ dane a výška zaplatených odvodov do Sociálnej a zdravotnej poisťovne, nesmie byť však nižší ako minimálny vymeriavací základ.

Živnostníci a ostatné samostatne zárobkovo činné osoby sú povinní Sociálnej poisťovni oznámiť prerušenie povinného poistenia na tlačive „Registračný list FO“ do ôsmich dní od prerušenia.

Deje sa tak najmä v týchto prípadoch:

- od 11. dňa potreby osobného a celodenného ošetrovania do skončenia potreby tohto ošetrovania (OČR),
- v období, v ktorom má nárok na rodičovský príspevok z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ak podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť povinne poistenej SZČO,
- odo dňa nasledujúceho po uplynutí 52 týždňov trvania dočasnej práce neschopnosti (PN) až do jej skončenia,
- počas trvania dobrovoľnej vojenskej prípravy, ak v tomto období podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť povinne poistenej SZČO.

6.2 Zamestnávateľ

Zamestnávateľ **platí poistné** na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na úrazové poistenie, poistné na garančné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a poistné do rezervného fondu solidarity.

Zamestnávateľ za zamestnanca **odvádza poistné** na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti. Zamestnávateľ vykoná zrážku poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec.

Povinnosti zamestnávateľa voči Sociálnej poisťovni (§ 231 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov):

- prihlásiť sa do registra zamestnávateľov vedeného príslušnou pobočkou najneskôr v deň predchádzajúci dňu, v ktorom začne zamestnávať aspoň jedného zamestnanca, a odhlásiť sa z tohto registra do ôsmich dní odo dňa, v ktorom nezamestnáva už žiadneho zamestnanca,
- prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia osobitne každého zamestnanca na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a to najneskôr pre začiatím výkonu činnosti zamestnanca. Na odhlásenie zamestnanca má zamestnávateľ 8 dní od zániku týchto poistení,
- oznámiť pobočne prerušenie nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti zamestnanca do ôsmich dní od tohto prerušenia,
- oznámiť pobočke začiatok a skončenie čerpania materskej alebo rodičovskej dovolenky zamestnancom do 8 dní od začiatku čerpania a do 8 dní od skončenia čerpania materskej alebo rodičovskej dovolenky,

Zamestnávateľ je povinný predkladať pobočke:

- Výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie. Zároveň uvádza deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca, v členení na jednotlivých zamestnancov a na jednotlivé poistenia. Na výzvu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne predkladá podklady na zistenie správnej sumy poistného a príspevkov na starobné sporenie s určením fyzickej osoby, ktorá plní povinnosti voči Sociálnej poisťovni.
- opravný výkaz poistného a príspevkov
- Poskytovať organizačným zložkám Sociálnej poisťovne súčinnosť pri vykonávaní sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia bezplatne,
- Vieť o svojich zamestnancoch evidenciu na účely sociálneho poistenia a predložiť túto evidenciu Sociálnej poisťovni
- Plniť povinnosti v súvislosti s vyslaním zamestnancov do iných členských štátov EÚ, štátov EHP a Švajčiarska.

Tabuľka sadzieb poistného v %:

	Nemocenské poistenie	Dôchodkové poistenie		Poistenie v nezamestnanosti	Garančné poistenie	Úrazové poistenie	Rezervný fond
		Starobné	Invalidné				
Zamestnanec	1,4%	4%	3%	1%	-	-	-
Zamestnávateľ	1,4%	14%	3%	1%	0,25%	0,8%	4,75%
Povinne poistená SZČO	4,4%	18%	6%	dobrovoľné	-	-	4,75%

<https://www.socpoist.sk/zakon-o-socialnom-poisten-i-c-461-2003-z-z-vzneni.../697s>

6.3 Sociálne poistenie zahraničnej SZČO

V sociálnom poistení sa za zahraničnú SZČO považuje fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného poistenia SZČO nedosahovala príjmy z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa slovenských predpisov (§ 6 ods.1 a 2 zákona o dani z príjmov), ale podľa právnych predpisov krajiny, kde príjmy zdaňovala. Na túto osobu sa v oblasti sociálneho zabezpečenia vzťahujú právne predpisy Slovenskej republiky na základe nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady (č. 883/2004) alebo medzinárodnej zmluvy, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Zahraničné SZČO, na ktoré sa vzťahujú slovenské právne predpisy na základe nariadenia EÚ alebo medzinárodnej zmluvy, majú povinnosť:

- Oznamovať výšku príjmov a výdavkov SZČO do ôsmych dní od právoplatného určenia príslušnosti k právnym predpisom Slovenskej republiky a v bežnom roku najneskôr do 31. mája kalendárneho roka za predchádzajúci kalendárny rok. Majú takisto povinnosť oznamovať vznik a zánik oprávnenia na výkon činnosti SZČO do ôsmych dní od vzniku a zániku oprávnenia, resp. čestne vyhlásiť začatie a skončenie výkonu zárobkovej činnosti, ktorú vykonáva bez oprávnenia.

7. Zdravotné poistenie

Zdravotné poistenie upravuje **zákon č. 580/2004 Z. z.** o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Fyzickým osobám s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky verejné zdravotné poistenie vzniká narodením.

V prípade, ak fyzická osoba, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, a vykonáva na území Slovenskej republiky samostatnú zárobkovú činnosť alebo je zamestnaná u zamestnávateľa, ktorý má sídlo alebo stálu prevádzkareň na území Slovenskej republiky, je povinne verejne zdravotne poistená na území SR, ak nie je zdravotne poistená v inom členskom štáte Európskej únie alebo v zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore a vo Švajčiarskej konfederácii.

Za podmienok ustanovených v zákone č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov verejné zdravotné poistenie na území SR vykonávajú nasledovné tri zdravotné poisťovne:

- Všeobecná zdravotná poisťovňa
- Zdravotná poisťovňa DÔVERA
- UNION – zdravotná poisťovňa

7.1 Zdravotné poistenie SZČO

Osoba s trvalým pobytom na území SR, ako aj osoba bez trvalého pobytu na území SR má po získaní oprávnenia k podnikaniu, povinnosť do ôsmich dní oznámiť zmenu platiteľa poistného. Oznámenie sa vykoná prostredníctvom príslušného jednotného kontaktného miesta (JKM) už pri vybavovaní živnostenského oprávnenia predložením dokladov o získaní oprávnenia k podnikaniu s vyplnením tlačiva „Oznámenie poistenca/platiteľa poistného“.

Okrem uvedenej povinnosti má osoba bez trvalého pobytu na území Slovenskej republiky aj povinnosť prihlásiť sa do zdravotnej poisťovne na tlačive „Prihláška/odhláška poistenca“ a to do ôsmich dní odo dňa získania oprávnenia k podnikaniu. Povinne verejne zdravotne poistené sú osoby – cudzí štátni príslušníci - ktoré na území SR vykonávajú samostatnú zárobkovú činnosť a nie sú zdravotne poistené v inom členskom štáte EÚ.

Samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO) je povinná odvádzať pravidelne mesačne preddavky na poistné od začiatku podnikania, v stanovenom termíne a predpísanej výške. Mesačné odvody sa platia vždy mesiac dozadu. SZČO a samoplatelia musia platiť preddavky na poistenie najneskôr do ôsmich dní po uplynutí mesiaca. Ročné zúčtovanie preddavkov poistného za predchádzajúci kalendárny rok vykonáva príslušná zdravotná poisťovňa, v ktorej je SZČO poistencom, na základe podaných daňových priznaní za predchádzajúci rok

Preddavky je začínajúca SZČO povinná platiť v minimálnej výške, ktorá je určená sadzbou poistného (14 % alebo u osoby zdravotne postihnutej 7 %) z minimálneho vymeriavacieho základu (50 % z priemernej mesačnej mzdy dosiahnutej v hospodárstve Slovenskej republiky, ktorú zisťuje a pre daný rok vyhlasuje Štatistický úrad SR. Od 1. júla nasledujúceho kalendárneho roku SZČO platí preddavky percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu dosiahnutého v rozhodujúcom období. *Pozn.: „osoba so zdravotným postihnutím“ je osoba s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 41 % a viac v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.*

7.2 Zamestnávateľ

Ak má fyzická osoba (SZČO) alebo právnická osoba svojich zamestnancov (stačí jedného), stáva sa ich zamestnávateľom a vo vzťahu k zdravotnej poisťovni vystupuje ako **platiteľ poistného** – zamestnávateľ, na ktorého prechádzajú všetky povinnosti, ktoré je povinný ako zamestnávateľ za svojich zamestnancov voči zdravotnej poisťovni plniť. Ide predovšetkým o povinnosť oznámiť zmenu platiteľa poistného za svojich zamestnancov pri začatí a ukončení ich pracovného pomeru, zasielanie mesačných výkazov o výške preddavkov za zamestnancov, ako aj pravidelné odvádzanie preddavkov.

Percentuálna výška preddavkov na zdravotné poistenie rozdelená medzi zamestnanca a zamestnávateľa je nasledovná:

	Sadzbazamestnanca	Sadzbazamestnávateľa
Bez zdravotného postihnutia	4 %	10 %
Osoba so zdravotným postihnutím 41% a viac	2 %	5 %

Pokiaľ právnická osoba nemá ani jedného zamestnanca, vo vzťahu k zdravotnej poisťovni (a k zdravotnému poisteniu vôbec) nemá žiadne povinnosti. Uvedené vyplýva zo samotného princípu zdravotného poistenia - zdravotne môžu poistené byť iba fyzické osoby.

7.3 Zdravotná starostlivosť poskytovaná občanom EÚ na území SR

Poskytovanie zdravotnej starostlivosti poistencom z iných členských štátov Európskej únie, Nórska, Lichtenštajnska a Islandu sa v Slovenskej republike po 1. máji 2004 riadi **nariadením Rady (ES) č.1408/71** o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov pohybujúcich sa v rámci Spoločenstva a nariadením Rady (ES) č. 574/72, ktorým sa ustanovuje postup na vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 1408/71. V oblasti zdravotného poistenia je to už vyššie uvedený zákon o zdravotnom poistení (č. 580/2004 Z. z.).

Pri stanovení povinností voči zdravotnému poisteniu v SR u osoby začínajúcej samostatnú zárobkovú činnosť v SR je potrebné najskôr vždy stanoviť štát uplatniteľnej legislatívy. To znamená stanoviť, predpismi o sociálnom zabezpečení (vrátane zdravotného poistenia) ktorého členského štátu sa bude SZČO riadiť. Pokiaľ bude naďalej podliehať predpisom štátu pôvodu, resp. v odôvodnených prípadoch predpisom iného, tretieho členského štátu, takáto osoba nebude mať voči slovenskej zdravotnej poisťovni žiadne povinnosti. Ak však bude osoba podliehať legislatíve SR, budú sa na ňu vzťahovať identické povinnosti ako na SZČO pochádzajúcu zo SR.

Stanovenie štátu uplatniteľnej legislatívy sa riadi čl.13 až 17 nariadenia 1408/71, pričom platí, že:

- Na osobu, ktorá je SZČO na území jedného členského štátu, sa vzťahujú právne predpisy tohto členského štátu dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu. Z uvedeného vyplýva, že ak je osoba SZČO na území SR, musí tu byť aj zdravotne poistená a platia pre ňu povinnosti uvedené v zákone o zdravotnom poistení.
 - Osoba, ktorá je obvykle SZČO na území dvoch alebo viacerých členských štátov, podlieha právnym predpisom členského štátu, na území ktorého má bydlisko, ak vykonáva časť svojej činnosti na území tohto členského štátu. Ak nevykonáva žiadnu činnosť na území členského štátu, na území ktorého má bydlisko, podlieha právnym predpisom členského štátu, na území ktorého vykonáva svoju hlavnú činnosť. Kritériá, ktoré sa používajú pri určovaní hlavnej činnosti, sú ustanovené v článku 98 nariadenia.
 - Osoba, ktorá je SZČO na území SR a súčasne je zamestnaná na území iného členského štátu, v súlade s čl. 14c nariadenia v prípadoch uvedených v prílohe VII, medzi ktoré patrí aj SR, podlieha právnym predpisom členského štátu, na území ktorého vykonáva závislú činnosť, pričom ak vykonáva túto činnosť na území dvoch alebo viacerých členských štátov, tieto právne predpisy sa určujú podľa článku 14 ods. 2 alebo 3 nariadenia a podlieha súčasne aj právnym predpisom členského štátu, na území ktorého vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť, t.j. SR. Pričom, ak vykonáva túto činnosť na území dvoch alebo viacerých členských štátov, právne predpisy sa určujú podľa článku 14a ods.2, 3 alebo 4. článku 14d (5) nariadenia.
- Nariadenie Rady (EHS) č.1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci Spoločenstva sa od 1. mája 2010 nahrádza **nariadením Rady (EHS) č. 883/2004** z 29. apríla 2004, o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia.

8. Ochrana duševného vlastníctva

Ochranu duševného vlastníctva – nehmotného majetku rieši štát prostredníctvom národných a medzinárodných zákonov. Ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť priemyselného vlastníctva je Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ÚPV SR) so sídlom v Banskej Bystrici. Túto úlohu plní na základe zákona č. [575/2001](#) Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

Vykonáva štátnu správu v oblasti ochrany:

1. patentov,
2. úžitkových vzorov,
3. dizajnov,
4. ochranných známok,
5. topografií polovodičových výrobkov,
6. označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení.

ÚPV SR vedie ústredný fond patentovej a známkovej dokumentácie, sprístupňuje ho verejnosti a pôsobí ako špecializované stredisko patentových informácií na Slovensku. Je gestorom medzinárodných zmlúv na ochranu priemyselného vlastníctva, ktorými je Slovenská republika viazaná. Podporuje rozvoj technickej tvorivosti a ochranu jej výsledkov, vzdelávanie a popularizáciu v oblasti duševného vlastníctva. Webstránka ÚPV v SR (www.upv.sk) obsahuje prepojenia na databázy predmetov priemyselného vlastníctva prevádzkované Úradom priemyselného vlastníctva SR, medzinárodnými alebo regionálnymi inštitúciami a zahraničnými úradmi. Údaje v databázach prevádzkovaných úradom na internete majú informatívny charakter, nenahrádzajú výpis z registra a nie sú určené na právne úkony. Všetky registre je možné nájsť na stránke <https://wbr.indprop.gov.sk/webregistre/>.

8.1 Patent

Podľa zákona č. [435/2001](#) Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeníach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (patentový zákon), sa patenty udeľujú na vynálezy, ktoré sú nové, zahŕňajú vynálezcovskú činnosť a sú priemyselne využiteľné, a to po vykonaní formálno-právneho a vecného prieskumu. Uplatňuje sa tzv. odložený prieskum, so zverejňovaním prihlášok po uplynutí osemnástich mesiacov odo dňa priority. Úplný prieskum sa vykoná na základe žiadosti, ktorá musí byť podaná najneskôr do 36 mesiacov od podania patentovej prihlášky. Patentovať je možné nielen nové výrobky, zariadenia a technológie, ale aj chemicky vyrobené látky a liečivá.

Doba platnosti patentu je 20 rokov od podania patentovej prihlášky. Predpokladom trvania platnosti patentu je platenie udržiavacích poplatkov.

O patentoch nájdete bližšie informácie na stránke <https://www.indprop.gov.sk/?co-a-ako-patentovat>

8.2 Úžitkový vzor

Práva a povinnosti vznikajúce z vytvorenia a uplatnenia úžitkových vzorov upravuje zákon č. [517/2007](#) Z. z. o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 495/2008 Z. z. Technické riešenie je spôsobilé na ochranu úžitkovým vzorom, ak je nové, je výsledkom vynálezcovskej činnosti a je priemyselne využiteľné.

Zákon dáva možnosť prihlasovateľovi úžitkového vzoru uplatniť právo prednosti zo skoršie podanej patentovej prihlášky alebo európskej patentovej prihlášky. Ochrana úžitkovým vzorom trvá 4 roky od podania prihlášky úžitkového vzoru a môže byť na základe žiadosti majiteľa úžitkového vzoru ešte dvakrát predĺžená, vždy o 3 roky. Táto ochrana je preto ideálna pre predmety s kratšou životnosťou. Bližšie informácie o úžitkových vzoroch nájdete na stránke <https://www.indprop.gov.sk/?uzitkove-vzory>.

8.3 Dizajny

Prihlášky dizajnov sú podľa zákona č. [444/2002](#) Z.z. o dizajnoch skúmané po formálno-právnej aj vecnej stránke. Medzi základné podmienky na zápis dizajnu do registra a vydanie osvedčenia patrí svetová novosť a osobitý charakter dizajnu. Dizajnom sa rozumie vzhľad výrobku alebo jeho časti, spočívajúci najmä v znakoch línií, obrysov, farieb, tvaru, štruktúry alebo materiálov výrobku samotného, alebo jeho zdobení. Inštitút zapísaného dizajnu nechráni technickú, konštrukčnú, funkčnú, materiálovú alebo inú podstatu výrobku, hoci by táto bola z vyobrazení zrejme v konkrétnom vyhotovení alebo i zovšeobecnená.

Zápis dizajnu platí 5 rokov odo dňa podania prihlášky dizajnu. Dobu platnosti zápisu dizajnu je možné predĺžiť na základe žiadosti majiteľa dizajnu najviac štyrikrát, a to vždy o ďalších 5 rokov na celkovú dobu 25 rokov. Bližšie informácie <https://www.indprop.gov.sk/?dizajny>.

8.4 Ochranné známky

Ochrannou známkou môže byť slovné, obrazové, priestorové, pozičné označenie, označenie vzoru, označenie tvorené jednou farbou alebo kombináciou farieb bez obrysov, zvukové označenie, pohybové, multimediálne, holografické alebo iné označenie, ktoré je spôsobilé odlíšiť tovary alebo služby jednej osoby od tovarov alebo služieb inej osoby. Zákon č. [506/2009](#) Z. z. o ochranných známkach stanovuje podmienky pre tzv. zápisnú spôsobilosť ochrannej známky zároveň podrobne špecifikuje vyluky označení zo zápisu a označenia, ktoré nemôžu byť ochrannou známkou. Ide napríklad o označenia, ktoré nemajú rozlišovaciu spôsobilosť, označenia obsahujúce názvy štátov, označenia druhu výrobkov alebo služieb, všeobecne známe zemepisné označenia, klamlivé označenia, označenia zhodné s ochrannou známkou zapísanou pre inú osobu pre zhodné tovary alebo služby.

Žiadosť o zápis ochrannej známky môže podať akákoľvek právnická alebo fyzická osoba a jej platnosť je 10 rokov odo dňa podania prihlášky ochrannej známky. Na žiadosť majiteľa ochrannej známky alebo záložného veriteľa úrad platnosť zápisu ochrannej známky obnoví, po zaplatení správneho poplatku, na ďalších 10 rokov.

<https://www.indprop.gov.sk/?ochranne-znamky>

8.5 Topografie polovodičových výrobkov

Podľa Zákona NR SR č. [146/2000 Z. z.](#) o ochrane topografií polovodičových výrobkov v znení neskorších predpisov sú chránené topografie polovodičových výrobkov, ktoré sú výsledkom tvorivej duševnej činnosti pôvodcu, a ktoré nie sú v priemysle polovodičových výrobkov bežné. Topografia polovodičových výrobkov je séria akokoľvek zafixovaných alebo zakódovaných vzájomne súvisiacich zobrazení, znázorňujúca trojrozmerné usporiadanie vrstiev, z ktorých sa polovodičový výrobok skladá. Ochrana podľa tohto zákona sa vzťahuje takisto na časti topografií, ktoré sú využiteľné samostatne, ako aj na zobrazenie slúžiace na výrobu topografie.

Doba trvania ochrany topografie sa skončí uplynutím 10 rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom ochrana topografie vznikla.

<https://www.indprop.gov.sk/?topografie-polovodicovych-vyrobkov>

8.6 Ochrana označenia pôvodu (OP) a zemepisného označenia (ZO)

Označením pôvodu alebo zemepisným označením je možné chrániť poľnohospodárske výrobky a potraviny, víno, liehoviny, minerálne vody, remeselné výrobky a iné výrobky, na ktorých výslednú kvalitu alebo vlastnosti vplyvajú prírodné podmienky alebo sú spojené s vymedzeným zemepisným územím tradíciou, povestou, majú dobré meno, ktoré je možné prisúdiť práve zemepisnému pôvodu.

Poľnohospodárske výrobky a potraviny je možné zapísať a chrániť len na úrovni Európskeho spoločenstva podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny z 21. novembra 2012 a vykonávacie nariadenie Komisie č. 668/2014.

Víno, na rozdiel od poľnohospodárskych výrobkov a potravín, môže byť chránené na úrovni:

- *národnej* (zákon č. 469/2003 Z. z., ako OP alebo ZO)
- *medzinárodnej* (Lisabonská dohoda, len ako OP)
- *Európskej únie* (nariadenie EP a Rady č. 1308/2013 a nariadenie Komisie (ES) č. 607/2009, ako OP alebo ZO)

Liehoviny je možné chrániť na úrovni:

- *národnej* (zákon č. 469/2003 Z. z., ako OP alebo ZO)
- *medzinárodnej* (Lisabonská dohoda, len ako OP)
- *Európskej únie* (nariadenie Rady (ES) č. 110/2008, vykonávacie nariadenie Komisie č. 716/2013, len ako ZO)

Minerálne vody, remeselné výrobky a iné výrobky je možné zapísať a chrániť na národnej úrovni (zákon č. 469/2003 Z. z., ako OP alebo ZO) a medzinárodnej úrovni (Lisabonská dohoda, len ako OP).

<https://www.indprop.gov.sk/?ochrana-oznacenia-povodu-a-zemepisneho-oznacenia>

Viac informácií o ochrane duševného vlastníctva na Slovensku na stránke www.upv.sk.

PARTNERI PROJEKTU

HEPA

Hungarian Export
Promotion Agency

**HEPA Magyar Exportfejlesztési
Ügynökség Nonprofit Zrt.**

Ipar utca 5.
H-1095 Budapest
www.hepa.hu
info@hepa.hu

SLOVAK | BUSINESS | AGENCY

Slovak Business Agency

Karadžičova 2
811 09 Bratislava 2
Slovakia
www.sbagency.sk
agency@sbagency.sk

ALAPÍTVA: 1890

PARTNER KAMARA

**Győr-Ménfőcsanak Megyei
Kereskedelmi és Iparkamara**

Szent István út 10/A.
H-9021 Győr
www.gymskik.hu
kamara@gymskik.hu

**Regional Advisory
and Information Center**

Eötvösa 12
945 01 Komárno
Slovakia
<https://www.rpickn.sk/>
rpickn@nexta.sk

UNION OF HUNGARIAN WOMEN

Magyar Női Unió Egyesület

Tigris utca 3.
H-1016 Budapest
www.mnunionio.hu
info@mnunionio.hu

Asociácia lektorov a kariérnych poradcov

**Association of lecturers
and career advisors**

Kremnička 53
974 05 Banská Bystrica
Slovakia
www.alkp.sk
alkp@alkp.sk